

בלבביפדיה מחשבה	בלבביפדיה עבודת ה'
יתקיים אי"ה כל יום רבעי	יתקיים אי"ה כל יום חמישי
רח' קדמון 4	רח' הרב בלוי 33
חולון	ירושלים
20:30	20:30

צורת אדם
בנושא ריסים
יום שלישי י' טבת
רח' הרב בלוי 33
ירושלים 20:30

בלבבי משכן אבנה

כרשת מקץ ♦ תשפ"ו ♦ #428

תוכן הגיליון

נקודה מתוך הפרשה	עמוד א'
לחיות את הפרשה	עמוד א'
סוגיות במחשבה	עמוד ב'
ליקוטים	עמוד ג'
שולחן ערוך עם ביאור בלבבי משכן אבנה	עמוד יא'
עץ חיים עם ביאור בלבבי משכן אבנה	עמוד יב'
עץ חיים עם פירושים על התורה - ועל העבודה	עמוד טז'

נקודה מתוך הפרשה

בשמים שלא יוזק מריח רע, עכ"ל. אולם לא האיר ריח דקדושה כמו כאשר ירדו האחים למצרים ליוסף, כי לא היה בו ו' מינים הללו, אלא חלקם.

ובעומק, ריח שכל עניינו סילוק ריח רע אין מברכין עליו, וזהו הבשמים שירד עימם למצרים, והאחים יורדים עם ריח טוב, ודו"ק.

ומדרגת יוסף סוד ריח דקדושה, כמ"ש הרמח"ל (דרושי טו' בשבט), וז"ל, **אֵשֶׁה יְיָחִיחַ** (ויקרא א, ט), **בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף** (בראשית מט, כב), **שריחו** נודף, שעל זה נאמר ליעקב, **רָאָה יְיָ בְּנֵי פְרִיחַ שְׂעָה** (בראשית כז, כז) וגו', והכל בטהרה פטור, יראת ה' טהורה ודאי (עיי"ש), עכ"ל. ועל בחינת יוסף, משיח בן יוסף נאמר (ישעיהו יא, ג) **וְהָרִיחוּ בְּיָרְאָת ה'**, מרח ודאין, ודו"ק מורח ודאין לסלק ריח רע הנודף מן החטאים, וינחם ביראת ה', ריח טוב.

וכתב בגליא רז"א (הובא בליקוט ראובני וישב מז, צז), וז"ל, **וְהִנֵּה אֲרֻחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגְּלָעַד וְגַמְלִיָּהֶם נִשְׁאָיִם נִכְאָת וצָרִי נִלְט** (בראשית לז, כה), **ופירוש נכאת** - מפני נכה רוח, וצָרִי - לשון רפואה, ובהיות שנתנבא על אחיו נעשה עתה נכה רוח, ודבר רמז שזאת המכה היה לו לרפואה, ולא לשון קללה (לט), **הקב"ה עשה לו רפואה קודם המכה בשביל שהיה בליבו למלוך**, (וכתב בפרפראות לחכמה (מקץ), וז"ל, **קָחוּ מִזֶּמֶרֶת הָאֶרֶץ** (בראשית מג, יא), **סופי תיבות גימטרייה מלכות**, וכן ר"ת צרי דבש נכאת לוט בטנים ושקדים כסף משנה, גימטרייה מלכות, להביא אל יוסף כי הוא השליט על הארץ, עכ"ל). והרפואה היתה בשביל ששלטו עליו ומכרוהו לעבד, והקב"ה הסכים בדבר הזאת, וההסכמה היתה הרפואה שהקדים הקב"ה לגלות מצרים, עכ"ל.

בפרשתנו (בראשית מג, יא) **וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֶפֹּאֵה אֶת עֲשׂוֹ קָחוּ מִזֶּמֶרֶת הָאֶרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ לֵאשׁ מִנְחָה מֵעֵט צָרִי וּמֵעֵט דְּבֶשׁ נִכְאָת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים. הָאֵם מִלֹּבֶד מִטֶּרֶת הַפִּיּוּס לְשִׁלֵּט מִצְרַיִם ע"י הַמִּנְחָה, יֵשׁ כָּאֵן גַּם מִשְׁמַעוֹת נִסְתַּרְתָּ הָאוֹמֶרֶת לְיוֹסֵף שִׁכְמוֹ שִׁמְשָׁא הַיִּשְׁמַעְאֵלִים שִׁקְנוּ אוֹתָךְ וְהוֹרִידוֹךְ לְמִצְרַיִם הִיָּה לֹא שִׁגְרִית (במקום עֵיטָרִין וּנְפֹט נִכְאָת צָרִי וְלֹט), וְגַרְם לךְ לְהַבְנָה שֶׁה' אֵיתָךְ גַּם בְּשַׁעַת הַצָּרָה, גַּם עִם אַחִיךָ הוּא נִמְצָא תָמִיד, וְכֹל הַמַּהֲלָךְ שֶׁל הַמִּכְרִיהָ, וְכַעַת מִפְּגִשְׁכֶּם הוּא תִּכְנִית אֲלֵקִיתָ?**

ביאור מורינו הרב שליט"א

כתב (בראשית מג, יא) **וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֶפֹּאֵה אֶת עֲשׂוֹ קָחוּ מִזֶּמֶרֶת הָאֶרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ לֵאשׁ מִנְחָה מֵעֵט צָרִי וּמֵעֵט דְּבֶשׁ נִכְאָת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים. וְבִירִידַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם כְּתִיב (שם לז, כה), **וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֲרֻחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגְּלָעַד וְגַמְלִיָּהֶם נִשְׁאָיִם נִכְאָת וצָרִי נִלְט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיִמָה, וְכֵן יֵרֵד יוֹסֵף עִימָהֶם לְמִצְרַיִם.****

וכתב בצרור המור (פרשת מקץ), וז"ל, **סוד צד"ג לב"ש. היוצא מזה הפסוק מראשי אותיות של צרי דבש נכאת לוט בטנים ושקדים. והוא מסוגל לכל צרה. דכתיב (איוב ה, יט) בָּשָׁשׁ צָרוֹת יִצְיָלָהּ. לפי שיש בו ו' אותיות ובו כלול סוד סמני הקטרת. דכתיב (שמות ל, לד) קַח לָךְ סָמִים נֹטֵף וְשִׁחַלְתָּ וְחִלְבֵּנָה סָמִים וְלִבְנָה זָכָה עכ"ל. והוא סוד ריח דקדושה, ועיין שער הכוונות (שער תפילת השחר, דרוש ג), ושער היחודים (פרק ג), והיכל הברכה (על אתר). וכן אצל יוסף בירידתו למצרים כתב רש"י (בראשית לז, כה), וז"ל, **למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו****

לחיות את הפרשה

ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור (בראשית מא, יד)

למעשה:

בכל נפילה ונפילה שיש לאדם עליו לתקן את הנפילה כנ"ל, אולם מאידך עליו לחפש לראות איך נפילה זו תביא לידי עליה.

ירידה לצורך עליה

המבט החיצוני על הנפילות, הוא מבט אמיתי, שישנו כאב על הנפילה, ויש להתבונן ולחקור אחר סיבת הנפילה, ולתקן את התולדה שהיא הנפילה, והן את שורש סיבת הנפילה. **מלבד** כך יש מבט פנימי, מקביל למבט החיצוני, שבכל נפילה, יש בה מבט שהיא שלב לעליה, בבחינת מ"ש רבותינו 'ירידה לצורך עליה', שיש בה דין להלכה שנקראת עליה (עין פרק שני של מסכת מכות ז ע"ב), והיינו שכאשר האדם רואה את הנפילה, כשלב משלבי העליה, אזי עצם הנפילה נקראת עליה. וזה נקרא 'בן עליה', היינו שכל מצב הוא תופס כעליה, כמובן בעיקר את העליות אולם אף את הירידות.

בראשית מג, לב

**וַיִּשְׁמְעוּ לוֹ לְבָדּוֹ וְלָהֶם לְבָדָם וְלַמִּצְרִים הָאֲכָלִים אֹתוֹ
לְבָדָם כִּי לֹא יוֹכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת הָעֵבְרִים
לָחֶם כִּי תוֹעֵבָה הוּא לַמִּצְרִים:**

וביאר רד"ק (שם), וז"ל, כי העברים היו אוכלים בשר כמו שאמר וטבוח טבח, והמצרים לא היו אוכלים. ומה שהיו מגדלין הצאן, לחלב ולגזה. ואמרו (תרגום יונתן) שהיו עובדים מזל טלה, לפיכך לא היו אוכלים שום בשר בהמה, עכ"ל. ולפ"ז תועבה הוא למצריים לאכול בשר, ולפיכך תועבה למצרים לאכול עם העברים, כי העברים אוכלים בשר. ועין עקידת יצחק (שער ל, ד"ה יוסף).

ובדעת זקנים (שם מו, לד) כתב וז"ל, מאוסין היו אנשי עבר הנהר בעיניהם ולכן קשה להם לאכול עמהם, עכ"ל. וכתב הטור הארוך (לט, ו), וז"ל, כי תועבה היא למצרים, אפילו מגען (שישראל נוגעים בלחמם) היתה טמא להם, עכ"ל.

ובאמת נחלקו חכמים, האם 'עברים' הוא שם תואר לבני עבר, או שם כולל לכל הבאים מעבר הנהר, עין מזרחי (בראשית יב, ב, יד, יג).

ונענשו מפני כן מדה כנגד מדה, וכמ"ש האברבנאל (פרשת וארא), וז"ל, המכה ה' השחין והיה זה לפי שהמצריים היו מחרפים ומגדפים את בני ישראל סורו טמא קראו למו וכמו שאמר (בראשית מ"ג ל"א) כי לא יוכלון המצרים לאכול את העברים לחם לכן היה עונשם שהיו כלם מוכי שחין, עכ"ל.

ובחזקוני (שם לט, ו), וז"ל, לפי שהם (מצריים) גסי הרוח כדכתיב גבי מצרים לכן קראתי לזאת רהב, עכ"ל. ולכך לא אוכלים עם ישראל מפני גסותם.

ואמרו זוה"ק (כרך ב (שמות) פרשת שמות דף ג ע"א), וז"ל, רבי חייא פתח (משלי כ"ג) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתיו, אל תלחם את לחם רע עין וכו' דלית נהמא בישא בעלמא בר מההוא לחם רע עין, מה כתיב (שם מ"ג) כי לא יוכלון המצרים לאכול את העברים לחם כי תועבה היא למצרים, הא לך לחם רע עין, עיי"ש.

עד השתא נתבאר הטעם של המצרים מדוע אינם אוכלים עם ישראל, אולם גם יש מהלך הפוך שישראל אינם רוצים לאכול עם המצריים, וכמ"ש בתפארת שלמה (בראשית פרשת וישב), וז"ל, כי המצריים ניזונים מבחי' אלקים אחרים ובישראל כתיב לא תאכל כל תועבה, עכ"ל. ובפרט השבטים, שהיו נקי הדעת, ונקי הדעת שבירושלים עליהם אמרו שלא היו יושבים בסעודה אא"כ היו יודעים מי מיסב עמהם.

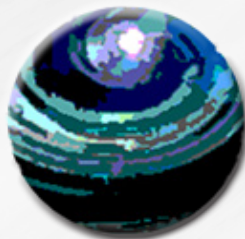
ואמרו בזוה"ק (הנ"ל), שלכן דייקא הם לא יתיבו עמהם, שאינם אוכלים עם ישראל, וזהו שמירה לישראל. עין עקדת יצחק (הנ"ל), ועין עוד שם משמואל (ויחי, תרע"ט).

ולכן שורש הגאולה דייקא ע"י קרבן פסח שהוא טלה, ועי"ז נבדלו לגמרי ממצרים בהקרבנות ואכילתו, וזהו עומק הגאולה המוחלטת ממצרים, ונגאלו דייקא בטלה, כנ"ל.

שיעור שבועי חולון

בלבביפדיה
מחשבה

יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים
050.418.0306

שיעור שבועי ירושלים

בלבביפדיה
עבודת ה'

יום ה' 20:30 בדיוק
רח' הרב בלוי 33
לפרטים
052.763.8588
שיעור עץ חיים 21:05

משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

books2270@gmail.com

U.S.A.

SHIRAH DISTRIBUTORS

Tel. 718-871-8652

רכישת ספרי הרב:

ספרי

אברמוביץ

4116 16th Avenue
Brooklyn, NY 11204
sales@shirahdist.com

נר חנוכה - השפלת מדרגת 'אש-ראש-עין' למטה, ליסוד העפר

מנסים לעשות כן - זה מוות! מאידך, בנר חנוכה מתגלים שני הקצוות: מחד, אפשר להדליק נר חנוכה רק עד כ' אמה, ואחד הטעמים לזה, אומרת הגמ', כי העין שולטת רק עד עשרים אמה. יש 'עין טובה', רוח נמוכה ונפש שפלה - העין הטובה היא הנקודה העליונה מכולם. אם היינו יכולים להדליק נר חנוכה למטה מג' טפחים, אז השפלנו את ג' היסודות - 'עין טובה רוח נמוכה ונפש שפלה' - למקום הכי נמוך, וזה אי אפשר, כנ"ל. המקום הכי גבוה, 'עין טובה', אפשר להוריד אותו רק עד ג' טפחים. וזה מאותו שורש שאין נר חנוכה למעלה מכ' אמה. אין אלו 'שני דינים', שלכל אחד מהם סיבה שונה, אלא - שני הקצוות, המקום הגבוה ביותר לנר חנוכה, והמקום השפל ביותר לנר חנוכה, הם מאותה תפיסה. הא בהא תליא.

על נר חנוכה נאמר דין 'לראותם בלבד'. נר חנוכה למעלה מכ' אמה פסול, כי **העין** לא שולטת שם, וגם סוכה למעלה מכ' אמה פסולה כי העין לא שולטת שם. בסוכה, מקור הדין הזה הוא משום "למען ידעו דורותיכם" (ויקרא כג, מג), שצריך ידיעה שהוא יושב בסוכה. א"כ שניהם (גם נר חנוכה וגם סוכה) הם מדין 'עין'.

עין טובה היא הנקודה הגבוהה, והיא כנגד יסוד האש - שהוא כנגד הראש שיש בו את העין. ע"י השפלת העין, השפלת מדרגת הראש, השפלת הדעת - מגיעים לדעת שפילה. למעלה מכ' אמה העין לא שולטת, ולכן שם האדם אינו יודע, כי הדעת תלויה בעין.

נר חנוכה, כל יסודו ראייה: 'לראותם בלבד'. נר חנוכה שייך כמובן ליסוד האש, והאש מונחת בראש, במקום שיש עין-ראייה, כנ"ל. א"כ, נר חנוכה מגלה מהלך שנקרא 'ראש'. עומק הדבר, שלמעלה מכ' פסולה כי שם העין לא שולטת - כי כל יסודו של נר חנוכה הוא גילוי יסוד האש, 'לראותם'. כל ההגדרה של נר חנוכה הוא יסוד האש, שהוא כנגד הראש שיש בו עין, גילוי של 'העין טובה'. נאמר על בלעם שהיה 'שתום עין'. בלעם אמר "מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כד, ה) וחז"ל דורשים, ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה. הגמ' למדה מזה שיש דין על הפתחים והחלונות של הבתים, שלא יהיו מכוונים זה לזה, מפני היזק **ראייה**. כלומר, שם בקומה העליונה של בית, שהוא כנגד הראש, במקביל ליסוד האש, שם יש תפיסת 'ראייה'.

חנוכה דהשתא וחנוכה דלעתיד

א' טפחים עד כ' אמה: זהו החילוק בין חנוכה דהשתא לחנוכה דלעתיד. חנוכה דהשתא, יש בו שני קצוות - למטה מג' טפחים ולמעלה מכ' אמה, ואי אפשר להדליק מעבר לטווח הזה, מחמת שהראייה, במדרגת 'ראש', לא יורדת לגמרי למטה מג' טפחים, כלומר לא יורדת לעפר הגמור, וכן לא שולטת מעל כ' אמה. אבל לעתיד לבוא, שכל ארבעת היסודות יעלו למעלה ליסוד האש, שם תתגלה הראייה העליונה, בה האדם רואה מסוף העולם ועד סופו. בחנוכה דלעתיד לבא, כל ארבעת היסודות יתחברו ויתגלו כמציאות אחת.

זהו עומק הדין של 'נר איש וביתו' בחנוכה; 'בית' הוא מיסוד העפר, ובדין 'נר איש וביתו' משווים את מדרגת האש-איש, עם מדרגת העפר-ביתו. השתא, כאשר מדליקין נר חנוכה בבית, זה מגלה יסוד האש ביסוד העפר, אבל מדליקין רק מג' טפחים ולא למטה מכך. לא מדליקין אש בעפר הגמור, שהוא למטה מג' טפחים. אולם בעתיד נאמר "באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה" (מתוך 'נחם', שמו"ע לתשעה באב), על ידי נר חנוכה יתגלה שה'בית' הופך להיות כולו 'אש'! ושם תהיה האחדות השלימה.

"באש הצתה" - חורבן בית המקדש מגיע מהשפלת (-נפילה) ארבעת היסודות למדרגת עפר, ורמז לכך - "שפל" בגמטריא ארבע מאות ועשר,

בנר חנוכה, יש דין שאפשר להדליק אותו עד גובה מקסימלי של עשרים אמה, וכמו בסוכה ומבוי שהם עד כ'. לעומת זאת, המקום הנמוך ביותר שאפשר להניח בו נר חנוכה הוא עד שלשה טפחים.

סוכה או מבוי - אי אפשר לעשות בשלשה טפחים. בסוכה ומבוי, צריך לפחות עשרה טפחים, ואם לאו - פסולה. ההלכה של נר חנוכה דומה להלכות סוכה ומבוי רק בנקודת ההגבהה שלו, ששייך עד עשרים טפחים. אבל בנקודת ההשפלה של נר חנוכה, זה לא דומה לסוכה ומבוי. נר חנוכה יכול לרדת עד ג' טפחים.

לפיכך נבין, לגבי דין הגמרא של שלש דפנות בסוכה, אומר רש"י, משלשל דפנות הכוונה מלמעלה למטה. ומהו משלשל? השלש. שפלות הוא ש' פל, להפיל ולשלשל השלש. וזה נקרא 'משלשל דפנות', שהורדתי את השלש למטה. וכאשר הורדתי דבר למטה משלשה טפחים, הורדתי את זה לגמרי לארץ.

הורדה לגמרי לעפר - מחד זהו סוד התיקון, אבל מאידך זה מקום של קלקול יותר עמוק. כל זמן שהדבר יורד עד ג' טפחים, הג' יסודות נשארו ג' יסודות. נר חנוכה הוא עד ג' טפחים, סוכה ומבוי צריכים להיות לפחות עשרה טפחים, 'מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים' (סוכה ה ע"א), כי הגדרת 'עשר' הוא רשות לעצמו. כאשר אני מוריד נר חנוכה למטה מעשרה טפחים, הורדתי את ה-ג' יסודות על העפר. אבל אם הורדתי פחות מג' טפחים, השפלתי אותו למדרגת העפר לגמרי.

בסוד הגאולה דלעת"ל - אין הכי נמי, אז יאיר יסוד העפר בסוד ההשתוות הגמורה למטה לגמרי, אפילו תוך ג' טפחים. יתר על כן, בדור המבול הכל נעקר עד ג' טפחים של עומק המחרישה, שהוא בתוך האדמה. עומק הדבר: אלו הם שלשת היסודות המתגלים ביסוד העפר. המחרישה חורשת לצורך חרישה וזריעה, לצורך תקומה. כלומר, משפילים אותה בקרקע כדי שהדברים יצמחו למעלה, ירידה לצורך עליה. הורדת נר חנוכה לתוך ג' טפחים - זו הורדה לעפר לגמרי, וזה התיקון שיהיה בגאולה העתידה.

אולם השתא, אין בכוחנו להוריד את ה-ג' יסודות אל העפר הגמור, ואם

אומרים חז"ל 'כל המועדים בטלים חוץ מפורים' (מדרש 'שחר טוב' משלי פרשה ט'), ויש גורסים אף חנוכה. מחד, ברור שחנוכה ופורים שייכים למערכת הזמן דידן. אולם מאידך, חז"ל אומרים שהם אינם בטלים לעת"ל. וא"כ, חנוכה ופורים שייכים לשני הזמנים; הן לזמן דידן והן לזמן העתיד.

באיזה דין חנוכה שייך לעכשיו, ובאיזה דין חנוכה שייך לעתיד?

הדין שחל עכשיו שייך לראייה, 'לראותם בלבד', גילוי בחינת ה'ראש', בחינת יסוד האש (מים-בטן, רוח-גויה, אש-ראש). זו מדרגת חנוכה של עכשיו.

אבל מצד מהלך התיקון דלעתיד לבוא, נר חנוכה מעלה את כולם למדרגת ה'אש', כולם שווים מצד מעלה. ולפיכך, נר חנוכה דלעתיד לא יגלה כמו השתא, שלמטה מג' טפחים ולמעלה מכ' אמה - פסולה, אלא לעתיד 'אדם רואה מסוף העולם ועד סופו', ללא הגבלה!

לעתיד, הכל יהיה בתפיסת 'מישור'. מדוע עכשיו האדם אינו יכול לראות דברים למרחוק? בהגדרה החיצונית, כי האור מסתיר. ובהגדרה יותר פנימית, כי המרחק יוצר הבדלה. אמנם בתפיסת ארבעת היסודות, לעת"ל הכל יהיה שווה, ואז האדם יוכל לראות עד הסוף, ללא דין של

אומרת הגמ' שלעת"ל הכל בזכות יצחק אבינו, שהוא מידת יסוד האש. כלומר, כל היסודות יעלו ליסוד האש. (דע את מידותיך מהות המידות 019 עפר - שפלות)

שהם שנות תקופת בית ראשון. "השפלה" בגמטריא ארבע מאות ועשרים, שהם שנות תקופת בית השני. "ובאש אתה עתיד לבנותה" - לעתיד, העפר, ביחד עם שאר היסודות, יעלו למעלה וישוו למדרגת יסוד האש. ולכן

שמן זית - גילוי הסתלקות הבחירה, סוד ח', שער הנו"ן

עליה "כל באיה לא ישובו" (משלי ב, יט), ואילו בקדושה זה נקרא 'ימות משיח' ששם נאמר "שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" (קהלת יב, א), שעתידיה להסתלק כל מציאות הבריאה כולה, כלומר הסתלקות הבחירה שבבריאה. מהו 'אין לי בהם חפץ'? כל דבר במציאות נקרא אצלנו 'דבר' או 'חפץ'. 'דבר' - מלשון דבר ה', 'חפץ' - שנתקיים ברצון ה'. לעתיד תסתלק תפיסת ה'חפץ' כי הוא נפרד מהמציאות של שורשו.

כל רצון יכול להיות מ'רוח אחת', שזה רצון דקדושה השלם, רצונו יתברך. או - רצון שמגיע לידי הפרדה, שזה מקום הבחירה. זה בעומק נקרא 'חפץ', מלשון ח' פץ, לשון ניפוך, חלוקה, פירוד - "ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ" (בראשית יא, ח) - זהו הפירוד דרוח שהתגלה בדור הפלגה. דברים שנפוצו נעשים נפרדים מהדדי. הגילוי של הדבר, זה נקרא 'חפץ', זה כבר מפורד, מנופץ. אין לנו גילוי של הח' כפי שהוא בשורשו, אלא רק גילוי מפוזר. ומה קורה כאשר מתגלה סוד הח', סוד השמונה? חוזר ומתגלה "שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ", מתגלה הח' במקום הפרצה, מה שהיוונים פרצו י"ג פרצות. על זה מתגלה בעומק "מים אשר אין לי בהם חפץ" ... (דע את מידותיך מהות המידות 086 מרידות הרוח ותיקונו)

בצד הקלקול 'אין לך מר מזית'. אבל בתיקון שלו, הוא הופך להיות מאיר - "שמן למאור".

בזית לכשעצמו, מצד הז', מתגלה בחינת ז' ימי בראשית. כפשוטו, זוהי כל תפיסת הבחירה של האי עלמא. אז מתגלה שיש 'מר' מדין 'מים', שהמים הם אחד משבעה משקים, ויש את השורש של זית, שזה מרידות כפשוטו. מצד כך, 'מר' מלשון 'ממרא'. זה מתגלה ביונה שבאה אחרי העורב שהמרה את רצון נח, ובפיה עלה זית. כלומר, היונה מגלה שהזית שבא ממקור מר, זה רק מצד העורב שקדם לה. אבל לאחר מכן, כאשר מתגלה שהזית המר הופך להיות מאיר, זה כבר המקום של הסתלקות הבחירה. וכל הגילוי הזה מתגלה בנח, שידועים דברי רבותינו - נח ר"ת נר חנוכה. ז' פעמים ז' שווה מ"ט, ואחרי מ"ט באים לנ', שזה הח' הבא אחרי הז'. זה הח' של נח, שמגלה שמזית נעשה שמן, כלומר מז' נעשה ח' - 'שמונה' דשמן.

הגילוי של ה'מורת רוח' אצל יצחק, היה כאשר עשו לקח נשים מבנות חת - ח'. האות ח' מורה על מדרגת נ', כנ"ל. כאשר מתגלה צירוף שלם של רוח התחתון ברוח העליון, זה מסלק את הבחירה!

בלשון רבותינו, הסתלקות הבחירה נקראת שער הנ'. בקלקול, נאמר

גילוי העלייה ממקום הירידה - על ידי שמן זית של חנוכה

העלייה לתנועת ירידה. 'מצאו פך שמן אחד טמון בקרקע בחותמו של כהן גדול' עומק הדבר, שזה הגיע לקרקע, מקום הירידה הגמור ביותר, ודייקא משם נעשתה העלייה הגדולה ביותר, עד כדי כך שדלק לשמונה ימים. מעומק הירידה, מתגלה עלייתו. (דע את מידותיך מהות המידות 086 רוח - מרידות רוח ותיקונו)

"שמן למאור", שמן מר, מגלה 'נר להעלות תמיד' - שתהא השלהבת עולה מאליה. זו כל מציאות האש, שטבעה לעלות. וכאשר מצטרפים ה'מר' של הזית עם 'ממרא', 'רם' או 'מר' דקלקול ('מר' דקלקול זה ירידת הרוח לבד למים, בלי עליית הרוח לאש. 'רם' דקלקול זה עליית הרוח בלבד לאש, בלי ירידת הרוח למים) - זוהי ירידת הרוח בלי עלייה. כאשר לוקחים זית, שאין לך מר ממנו, והופכים אותו לשמן למאור, גורמים בו תנועת עלייה! וזה סוד פך שמן: 'וטמאו כל השמנים' - עומק הדבר, שהפכו את תנועת

שורש קליפת יון

אפשרות של 'קליפת יון'! על מה החכמה דקליפה של יון יכולה לחול? אחרי שיש חכמה של שם אדנות, שהוא תחילת ההשתנות, בוודאי היה זה שינוי של קדושה אבל - שינוי שבא באופן של עיבוי. עצם כך שנעשה עיבוי מהשם הפשוט, זה מה שנותן את האפשרות לחכמה של קליפת יון לחול. 'טיט היין' מלשון טיט עב, כי כל המציאות של חכמת יון באה על גבי 'עיבוי'. המושג

אומרים רבותינו שכל דבר המתנועע, מתעבה בתנועתו. דוגמא: כאשר אדם לוקח חבל דק ומנענע אותו מהירה, החבל נעשה עבה. כל תנועה יוצרת מציאות של עיבוי. ולכן, תפיסת ה'תנועה' היא המאפשרת לחכמת יון להפוך חכמה דקדושה לחכמה חיצונית. (דע את מידותיך מהות המידות 087 רוח - כח האוירא שבנפש)

קליפת יון נקראת 'טיט היין', כלומר טיט עב. עומק הדבר, 'יון' הוא לשון עיבוי; יון מתנגד על החכמה של האוריינת הקדושה. הקליפה לחכמת התורה נקראת 'קליפת יון' (ולמעלה מ'חכמה' יש את כח האוירא, וכנגדו בקליפה יש 'עמלק').

מהי קליפת יון? בהגדרה כללית, 'חכמת יון' זו חכמה של חיצוניות, אל מול חכמה דקדושה - שהיא חכמת התורה. אבל בעומק יותר, שורש הכל הוא בשמו יתברך, שם הוי"ה (-שם העצם), וכידוע מרבותינו - ישנם ארבעה מילויים של שם הוי"ה, ושורש כל המילויים כולם הוא שם ע"ב. על שם מה הוא נקרא ע"ב? מלשון עיבוי. (יש את המושג 'אותיות פשוטות', ויש את

המושג 'מילוייהם' - שהם עיבויים של האותיות). שורש כל המילויים זהו המילוי של יודי"ן בבחינת אויר, אור י', ומצד כך הוא מעבה את שם הוי"ה. ברור א"כ, שאם שם הוי"ה לא היה ניתן לעיבוי, לא היתה שום

גלות יון - רוח דקלקול כנגד רוחו של משיח

- ידועים דברי חז"ל (בראשית רבה א, א) שזה מרמז לכל ד' הגלויות: תורה - גלות בבל, בוהו - מדי ופרס, חושך - גלות יון, על פני תהום - גלות אדום. 'רוח אלוקים מרחפת על פני המים' - זה רוח שגואל אותנו מכל ארבע

גלות יון - רוח דקלקול

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" (בראשית א, א-ב)

הגזירות של יון נוגעות במעשה של העבירה - הם גזרו על ראש חודש, שבת ומילה. כל אלו נובעים מהשטות של יון, שהיא היפוך החכמה.

כנגד החלק שנקרא 'אורא', שזה אור, אור ל', מתנגדת יון שנקראת 'חושך על פני תהום'. יון נקראת 'חושך' כי 'החשיכה עיניהם של ישראל' כלשון חז"ל.

וכנגד החלק שנקרא גולגולת, מתנגדת יון שהם בגמטריא גלגל, הם הכח של "יפת אלוקים ליפת" - שאמרו על כך חז"ל "פיותו של יפת היא באהלי שם" (מגילה ט ע"ב). בצד הקדושה, היופי באהלי שם הוא השכינה. ובצד הקלקול, יופי באהלי שם נקרא גלגל, גלות שנמצאת באהלי שם.

"עגלה יפה-פיה מצרים" (ירמיהו מז, כ) - השורש של מצרים היה חם וכנען. מצד הקלקול של "יפת אלוקים ליפת וישכן באהלי שם" - כח הגלגל, כאשר נעשה צירוף של יפת לחם, זהו שורש כל הגלויות כולן. חז"ל אומרים שבחודש טבת היו צרות בח', ט', וי' שבו, ועכשיו בימינו נשאר רק עשרה בטבת, אבל בעיקר היה ג' ימים שבהם נתרגמה התורה ללשון יונית והיה אז חושך בעולם. זה היה 'חושך' על פני תהום של יון, שגזרו לתרגם את התורה ליונית. מאידך, אומרים חז"ל במסכת סופרים, שיום תרגום התורה ליונית היה יום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל - כאשר כלל ישראל חטאו בחטא העגל, הם חזרו לעגלה יפהפיה מצרים. זה היה כח הגלגל של יון, כנגד הגולגולת.

החושך של יון מתנגד גם על הרישא דלא אתידע שלמעלה מהגולגולת

שורש כח האויר הוא בבחינת גלגל. רבותינו אמרו, וכן מבשרי אחזה, שיש חלק בגולגולת למטה מהמוח, ויש חלק בגולגולת שהוא למעלה מהמוח. הכח העליון שנמצא למעלה מהמוח, נקרא בלשון רבותינו "רישא דלא אתידע", וזה מקום שהוא למעלה מההשגת המוחין.

לנו יש נגיעה בחלק המוח וחלק האויר שבמוח, וכן יש לנו נגיעה והשגה בחלק התחתון של הגולגולת. אבל החלק שלמעלה מהגולגולת הוא למעלה מההשגה.

הכח של יון היה 'להשכיחם תורתך'. 'שכחה' ו'חושך' שורשם חד - מהיכן היה להם כח זה להשכיחם תורתך? כנגד החכמה של המוח יש 'שטות', כנגד האויר יש 'חושך', וכנגד החלק התחתון של הגולגולת יש 'גלגל' - גלות של יון. אולם כנגד החלק העליון של הגולגולת, מתגלה כח שהוא למעלה מן השגה, ושם מתגלה ה'להשכיחם תורתך'! אלו ארבעת החלקים של שורש שכחת התורה.

'תכלית הידיעה שלא נדע' זו העמדת התכלית לפני שהגענו לתכלית, זו הקדמת אי-ידיעה לידיעה, וזה גם מעמיד השכחה של דברי תורה. זה כח הגלגל של יון, שמתנגד במקום של אי-ידיעה.

שני אופנים של תנועה - של רוח ושל גלגלים

המשנה אומרת 'ראה גולגולת אחת שצפה על פני המים' (אבות ב, ו). יש כאן נקודה יסודית מאד.

יסוד הרוח (התנועה) מניע כל דבר בעולם. מכוחו המים יורדים והאש עולה. אולם המושג 'גלגל' בעצם מעמיד אפשרות להתנועע בלי תנועת הרוח! אבל למשל אם שמים דבר עגול במקום שאינו ישר, הדבר מתגלגל ולא עומד על עמדו, כיון שצורת העיגול שלו מעמידה כח תנועה. זה בעצם שורש של תנועה חדשה, שלא מגיעה מיסוד הרוח, ונקראת 'תנועה טבעית'. זו הקליפה העמוקה כנגד יסוד הרוח, וזו 'קליפת יון'.

מה השורש לד' הגלויות? הגדרנו בכללות שגלות יון היא כנגד יסוד

הגלויות. וזה במקביל לארבעת היסודות. יש בזה כמה צורות, אבל הצורה היסודית היא ש'גלות יון' היא כנגד 'יסוד הרוח'. 'ורוח אלוקים מרחפת על פני המים' - זו רוחו של אדם הראשון או רוחו של משיח, כפי שאומרים חז"ל, והרוח הזו מוציאה אותנו מכלל, ומגלות יון בפרט.

גלות וגאולה - הסתר וגילוי

'וקבץ נדחנו מארבע כנפות בארץ' - בגלות, הרוח מפזרת אותנו לכל ארבע רוחות השמים. הגלות והגאולה, כדברי המהר"ל, שורשם חד. שניהם מלשון 'גילוי'; הגאולה עניינה גילוי, והגלות עניינה - הגלות של הגילוי.

מאיפה שורש הארבע גלויות? מתוך הגלות של הגאולה עצמה. כל גלות היא הסתר, ויש הסתר לטב והסתר לביש. כל גאולה היא גילוי, ויש גילוי לטב וגילוי לביש.

המושג שיש גלות, ואחריה עוד גלות, ואחריה עוד גלות - זה נקרא 'גלגול', גלגל. ובלשון שורשית יותר, זו גלות של הגאולה. הפעם הראשונה שהוזכר בתורה צירוף האותיות של ג"ל הוא כשהיונה לא מצאה מנוח לכף 'רגלה' (בראשית ח, ט). והפעם השניה היא אצל נח, "ויתגל בתוך אהל" (בראשית ט, כא). בצירופם זה ג"ל וגל, שנקרא גלג"ל.

ידועים דברי הזהר חדש בפרשת נח שהיונה ששלח נח היא רמז ליון. ביונה יש אותיות יו"ן. היונה שחזרה לעת ערב עם "עלה זית טרף בפיה" (בראשית ח, יא), זה רמז לשמן זית הבא לעת ערב - זמן הדלקת נרות. שם, כשהיונה לא מצאה מנוח לכף רגלה, זה היה מצד הסתר, כי המים כיסו את הארץ, וזה ג"ל של "רגליה", שהוא הסתר דקלקול. ומהו הסתר דתיקון? זה נקרא 'דברים שכיסה עתיק יומין' (פסחים קט ע"א), בחינת "יושב בסתר עליון" (תהלים צא, א).

לעומת כך, בפעם השניה של ג"ל בתורה, "ויתגל בתוך אהל", זה ג"ל מלשון גילוי, וזה היה גילוי דקלקול. הגלות היא 'גלות של הגילוי'. כאמור, יש גילוי לטב ויש גילוי לביש. "ויתגל בתוך אהל" זה גילוי לביש.

וזהו העומק שיש ארבע גלויות; יש גילוי שהוא גאולה, ויש גלות שהיא הסתר, וכדלהלן: יש את הגילוי שבגילוי, ויש את ההסתר שבגילוי. יש את הגלות שבגלות, ויש את הגילוי שבגלות. זהו השורש לארבע גלויות.

יש רמז ברור: 'גלגל' הוא בגמטריא 'יון', זה מקום הקלקול. הפעם הראשונה שהוזכר ג"ל בתורה היא אצל היונה, שהיא השורש לחנוכה (שהיונה הביאה עלה זית, וזה השורש לשמן זית של נר חנוכה, כידוע). הפעם השניה שהוזכר ג"ל בתורה היא ב"ויתגל בתוך אהל", ששם נאמר להדיא הברכות והקללות של נח לבניו, שקילל את חם וכנען וזרעו, וליפת אמר "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" (בראשית ט, כז), שזה מקור הכניסה של יפת לעולמה של תורה, וזה השורש לאפשרות של גלות בארץ ישראל, בתוך הגלות של יון, ששורשם מיפת. "יפת אלוקים ליפת" - נאמר לטב ולביש, כי חכמת יון אסורה, אבל לשון יונית מותרת. וכאן השורש של 'לטב ולביש' שנמצא בצירופו של יפת לישראל. זה נאמר מצד "ויתגל בתוך אהל", הן בשורש דיונה, והן בשורש דנח. זה השורש למלכות יון וגלותם על ישראל, והצירוף של יון לישראל נקרא גלגל.

חכמת יון כנגד כל שלשת חלקי המוחין דקדושה

כידוע מרבותינו, המוח מורכב משלושה החלקים: גלגלתא (שהיא גולגולת), אויר, ומוח. אלו הם שלשת חלקי מציאות המוחין של האדם.

חכמת יון של יפת מתנגדת לכל שלושת החלקים הללו של המוח.

חכמת יון מתנגדת למוח על ידי גילוי השטות, כי היפוך החכמה היא שטות, 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות' (סוטה ב). ולכן

לכפירה ולעבודה זרה, לעבוד לחמה וללבנה ושאר העבודות הללו. זה נובע מתפיסת התנועה שקיימת בבריאה זולת יסוד הרוח, מצד הגלגלים כשלעצמם.

תפיסת 'מרכבה' ו'אופנים'

רבותינו (הראב"ד ועוד) אומרים: האופנים נקראים 'אופנים' כי הם מראים פנים לכולם. עוד אופן ועוד אופן, מראה עוד פנים לאדם.

לפי"ז, למה הגלגלים של המרכבה נקראים 'אופנים'? לכל דבר יש את מקום עומדו. אין לך דבר שאין לו מקום. א"כ, מאיפה התפיסה שדבר יכול לצאת ממקום למקום? כיצד יכול דבר לנוע ממקום למקום, הרי זה לא מקומו?! אלא, זה נובע מהתפיסה של 'האופנים' שמראים עוד פנים, ולכן יכולים להלוך למקום אחר. אם האופנים היו מראים פנים אחד בלבד, אז לא יתכן לעולם שאדם יוכל לזוז ממקומו; שהרי זה מקומו, זה שורש הווייתו, זה הפנים שהוא מגלה.

לשון 'פנים' נובע משתי לשונות: א. מלשון פנים, ומצד כך זה מקומו ולא יכול לנוע. ב. מאידך, מלשון 'פונה לזולתו'. לכן 'פנים' הם בלשון רבים על אף שיש לאדם רק פנים אחד, כי הפנים של האדם תמיד פונות לעוד מישהו. כיון שמתגלה שבכל דבר אין רק את הוויית הדבר כשלעצמו, אלא גם אפשרות של פניה לזולתו, וזהו שורש הפנים.

זהו בעומק התפיסה שנקראת 'מעשה מרכבה' - מרכיבים שני כוחות: בכל כח יש לו את הגילוי שלו כשלעצמו, ויש לו את הגילוי של חיבור לזולתו מצד מדרגת 'פנים' המאפשרת לחבר שני דברים.

ועל כך נאמר אצל משה רבינו "פנים בפנים דיבר ה' עמכם" (דברים ה, ד). החיבור בין הקב"ה לישראל הוא כביכול מכח 'איך לא אשא להם פנים'. ועל אף שאומרת הגמרא (נדה ע'): שישאל מברכים אפילו על כזית וכביצה, כי הקב"ה לא ישא פנים ולא יקח שוחד, עם כל זאת הקב"ה נותן פניו לישראל, שנא' "ישא ה' פניו אליך" (במדבר ו, כו) - הגילוי הזה נובע מכח התפיסה הנקראת 'מעשה מרכבה'.

תפיסת 'מעשה מרכבה', ותפיסת 'אופנים' - שורשם חד. האופנים הם אופני מרכבתו. המרכבה מרכיבה שני חלקים, ועל שם כך נקראת מרכבה, משורש ר.כ.ב. שהם שורשי האותיות הכפולות, כדברי המהר"ל כידוע. מאיפה הכח להרכיב שני כוחות? זהו הגילוי שנקרא 'אופנים' - עוד פן ועוד פן.

אומרת הגמרא (עירובין יח ע"ב) שאדם הראשון פירש מאשתו ק"ל שנה והוליד שדין ורוחין. מדוע הוא פירש דווקא ק"ל שנה? שורש המילה 'פנים' הוא פ"ן. כל עוד הוא לא פירש, היה חיבור פנים בפנים. אבל כשהוא פורש ק"ל שנה, נשאר רק פ"ן אחד (ק"ל=פ"ן=130). כאשר מצטרפים שני פנים, זה פעמיים פ"ן השווה בגמטריא ר"ס - עשר הוויית, "כי ס"ד לראות" (שמות ג, ד) שנאמר על משה בסנה. כל לשון 'פנה' זה אותיות 'נפה', כי הניפוי מגלה את הפנים שבתוך הדבר.

מעשה מרכבה מרכיב ומצרף דבר במקומו. לעומת זאת, האופנים שבמרכבה מצרפים את הדבר למקום אחר, וזה שורש תפיסת הגלות! הצירוף של עוד פנים ועוד פנים - מגלה תנועה ממקום למקום. מחד, זה מגלה אופני מרכבה דקדושה, וכמו שנאמר ביחזקאל. אבל מאידך, עד כמה שיש אפשרות לנוע ממקום למקום - זה מחדש תפיסה של אפשרות לגלויות!

זה השורש לארבע הגלויות של 'תהו ובוהו וחושך על פני תהום' שהן בבחינת ג"ל, גלגל, יון. זו מדרגת 'האופנים' - האפשרות להרכיב שני דברים, הרכבה ממקום למקום.

הרוח. הגלויות הן דבר שמתגלגל. יש שרפים, חיות ואופנים. יחזקאל הנביא קורא לאופנים "גלגלים", אופני מרכבתו. כמה אופנים יש במרכבה בד"כ? ארבעה, כנגד הכסא שיש בו ארבע רגליים שהמה מעמידים אותו על עמודו.

על מעשה מרכבה אמרו חז"ל (חגיגה יד ע"ב) 'ארבעה נכנסו לפרדס', זה מגלה בעומק את ארבע הגלויות. מבין הארבעה שנכנסו לפרדס, העליון שבהם היה רבי עקיבא שיצא בשלום. והתחתון שבהם היה אחר, שנפל רח"ל אל צד הקליפה (ושם השורש של גיחזי עבד אלישע). שמו של אחר היה 'אלישע בן אבויה', והאלישע הזה נעשה רח"ל ל'בנו של יון' כמו שאמרו חז"ל.

ארבע הגלויות מושרשות בארבעת האופנים - גלגלי המרכבה. אומרים רבותינו שהאופנים נמצאים בעולם המעשה. ארבע הגלויות חלים מכח האופנים, שהמה נקראים גלגלים, שמעמידים את מציאות הגלות.

בבל, מדי-פרס, ואדום - כולן היו גלויות בחוץ לארץ. אך גלות יון היתה בארץ ישראל, בזמן בית שני, שהיו ישראל על אדמתם. ישנה גלות שמוציאה את האדם לחוץ לארץ, וישנה גלות שונה, שהיא בתוך ארץ ישראל, וזו היתה גלות יון. הגלויות של חוץ לארץ, שורשן בגלות שהיתה בארץ ישראל. כלומר, שורש הגלויות היתה יון, שזה יסוד הרוח של הקליפה. עצם כך שיש מרכבה בלי כסא, זה גופא התפיסה של הגלויות! מצד מדרגת כסא הכבוד, הכסא לא נע, הוא עומד במקומו, הוא לא בגלגל. מדרגת 'מעשה מרכבה' מגלה אפשרות של תנועה ממקום למקום, ע"י האופנים. המרכבה שמגלה תנועה - זה לא מדין יסוד הרוח, אלא מכח של מציאות הגלגלים, וזו סוגיא חדשה לגמרי של תנועה.

מהן ארבע הגלויות, שהן 'תהו ובוהו וחושך על פני תהום'? 'גלות' עניינה שהתנועה לא חלה מכח הרוח, ועל כך נאמר מפורש בסיפא דקרא "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". אם היה מתגלה שהתנועה בכל הארבע גלויות חלה מכח הרוח אלוקים, אזי לא היתה חלה גלות.

השורש של תחילת הגלות נעוץ בירידת יוסף למצרים - "יוסף הורד מצרימה" (בראשית לט, א), ונאמר שם "איש אשר רוח אלוקים בו" (שם מא, לח). יוסף גם מוציאם ממצרים (על ידי עצמותיו). המציאות של ארבע הגלויות כשלעצמן, מציירת שהתנועה היתה מצד האופנים-גלגלים, ולא תנועה מצד רוח. אבל "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" - 'זו רוחו של משיח'. ומה רוחו של משיח מגלה? שהתנועה של ארבע הגלויות לא היתה תנועה כפשוטו, אלא תנועה מכח הרוח!

תנועת האופנים - תנועה מיסוד העפר

לעית לבוא "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" - יתגלה שמה שנראה לנו כתנועה כשלעצמה, בעומק היא מצד יסוד הרוח, רק שבגלות זה נראה כתנועה מצד האופנים, הגלגלים.

אולם כיום, מציאות הגלות בנויה על כך שיש הסתר על התפיסה שהתנועה חלה מצד יסוד הרוח. רוח המתגלה מצד תנועה של גלגלים, בעומק היא תנועה של יסוד העפר.

זו בעצם התפיסה של תנועת השמש, כדור הארץ וכל גלגלי השמיים, שכולם נעים מדין 'אופנים'. לא ניכר בתנועתם שזה מגיע מ"ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". זו תפיסת הגלויות שמונחת בגלגלים, שיוצרת הסתר.

במבט של אמת, העפר כשלעצמו לא מתנועע, ומה שמניע אותו זו הרוח. אולם כאשר מתגלה תפיסה של אופנים, מתגלה תנועה שמגיעה מהעפר כשלעצמו. עולם העשייה נקרא עולם של יסוד העפר, ויש בו כביכול תנועה כשלעצמה, תנועה של גלגלים. וזה השורש העמוק

כשיצאו ממצרים, בני ישראל לא היו נימולים, וגם לא היו יכולים למול במדבר מפני הסכנה - שלא היתה בו רוח צפונית כמו שאמרו חז"ל (רש"י יהושע ה, ב), אבל לאחר מ' שנה כשהגיעו לגלגל, אז נימולו ויצאו מ"חרפת מצרים" (יהושע ה, ט), יצאו מקליפת מצרים. הכח שהתגלה בגלגל היה, שהם יצאו ממצרים והגיעו לארץ ישראל ושם הושלמה הסרת הערלה. כאשר דבר נמצא במקומו, זוהי אבחנה של 'מרכבה' לכשעצמה. וכאשר הדבר נע ממקום למקום, זה יכול להיות למקום ראוי, ואז זה נקרא אופנים דקדושה, בבחינת ע' פנים לתורה. אבל זה גם עלול להיות למקום לא ראוי, ואז זה נקרא 'מגלה פנים בתורה שלא כהלכה'.

ביציאת מצרים אמר פרעה "ראו כי רעה נגד פניכם" (שמות י, י) - זה רוח רעה ששורה על האדם ומניעה אותו למקום רע. היפך 'ראה' באות א', שזה ר"א - ראשי תיבות רוח אלוקים, יש רוח רעה באות ע', והיא מוליכה אותו למקום שאינו ראוי להתגלגל. פרעה ראה כי יש רעה נגד פניהם - הוא תופס שהם לא יזכו להכנס לארץ ישראל. אם יוצאים ממצרים ולא באים לארץ ישראל, זה נקרא שהרוח מוליכה אותם למקום שאינו מקומם, ולכן זו 'רוח רעה'.

אבל כאשר הם נימולים בכניסה לארץ, נמצא שהרוח מוליכה אותם למקומם הראוי, היא רוח דקדושה ולא רוח רעה. יציאת כלל ישראל ממצרים, וכניסתם לארץ ישראל - ההרכבה הזו נקראת מרכבה דקדושה, אופנים דקדושה.

פרעה רדף אחריהם עם מרכבתו ואופניו - בצד הקלקול. אבל בצד הקדושה, התגלה מרכבה ואופנים דקדושה. מרכבתו של פרעה ואופניו טבעו בים, וזה גילה מרכבה ואופנים דקדושה. בהיפוך של ה"עגלה יפה-פיה מצרים", מתגלה העגלה בצד הקדושה, ומתגלה התיקון לעגלים ששלח יוסף ליעקב בירידתו למצרים. ומכח כך, כשבאו לארץ ישראל והם נימולים בגלגל, זה מגלה גלגל דקדושה, היפוך 'עגלה יפהפיה' של מצרים שהם שורש יון, שהוא גלגל בצד הרע.

עומק כח יון להתנגד על גולגולת דקדושה, ושני מהלכי תיקון

זה העומק של גלות יון בחלק העליון ביותר של הגולגולת.

הזכרנו שיש ארבעה חלקים בקליפת יון: א. שטות, היפוך החכמה דקדושה של מוח ישראל ב. חושך, היפוך האוירה שנקרא אור י', של מוח ישראל ג. כח גלגל, כנגד הגולגולת דקדושה בחלק התחתון שלה. ד. מתנגדת לחלק העליון של הגולגולת שהוא למעלה מהשגת המוחין, שנקרא רישא דלא אתידע. תכלית הידיעה שנדע שלא נדע.

משה אמר לפרעה "ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמה" (שמות י, כו). איפה כתוב גולגולות בפעם הראשונה בתורה? במן, שבו כתוב "עומר לגולגולת" (שמות טז, טז) - צורת ירידתו היתה בזמן שהם התגלגלו במדבר, העומר לגלגל היה שיעור האכילה בזמן שתגלגלו. מהו גולגולת, בעומק? ג"ל ג"ל ת', דבר שמתגלגל ומתגלגל עד בחינת האחרית שאליה הוא צריך להגיע. זה נקרא 'גולגולת דקדושה'.

'תכלית' הידיעה שנדע שלא נדע - תכלית זה בחינת ת', ההתחלה הוא א', והאחרית הוא ת'. גולגולת זה דבר שמתגלגל ומתגלגל, ובסוף יגיע לתכלית שלו. על כך נאמר 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע', זה גולגולת דקדושה. ומצד כך, זו תנועה שלמעלה מהרוח.

ומהי גולגולת דקדושה? זה מה שהמשנה אומרת 'ראה גולגולת אחת שצפה על פני מים' (אבות ב, ו), גולגולת בבחינת גלגל החוזר בעולם, שהוא עונש של מדה כנגד מדה.

נקודה זו מתגלה ב"יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם". אין זה חיבור במקומו, אלא חיבור ממקום למקום, מדין ג"ל, להתגלגל למקום אחר. ביתר חידוד, זהו גלגל המתגלה מדין ה'אופנים', ולא מדין ה'מעשה מרכבה' כשלעצמו, כי האופנים יכולים להעתיק דבר ממקום למקום.

גילוי ה'רוח אלוקים' בנר חנוכה - נגד רוח דקלקול של יון

דין הדלקת נר חנוכה הוא 'איש על פתח ביתו' - מבחוץ, על מנת להאיר החוצה. בתורה יש גרדי ארבע רשויות: רשות הרבים, רשות היחיד וכו'. אבל נר חנוכה מגלה גילוי חדש - שמדליקים ב'ביתו' והוא מאיר 'לחוץ'!

יתר על כך, שורש הדלקת נר חנוכה, כדבריהם הידועים של הרמב"ן ועוד, הוא מה שנאמר אצל אהרן 'שלך גדולה משלהם' - שעל ידי "בהעלותך את הנרות" (במדבר ח, ב) בבית המקדש, ממשיכין את הנר לדורות, זה נר חנוכה! זה מתחיל ממקום המקדש, ויוצא לביתו של כל אדם ומשם - לרשות הרבים. א"כ, עומק ההארה - שהיא מתפשטת ממקום הארתו למקום החוץ.

בנר חנוכה נאמר דין 'לראותם בלבד'. שורש המילה ראייה הוא ר"א, שזה ראשי תיבות רוח אלוקים - היפך הארבע גלויות של 'תוהו ובוהו' וחושך על פני תהום! ה'רוח אלוקים' מגלה את התיקון של כל הגלויות, על ידי כח הראייה בנר חנוכה - 'לראותם בלבד', וזה מתגלה נגד גלות יון.

אמרו חז"ל בזהר הקדוש 'אלמלא האיר הקב"ה את רוחם של הכהנים' וכו', זהו הגילוי של הרוח, שמגלה שהרוח הוא רוח אלוקים.

אמרו חז"ל - שנא "רוח היא באנוש ונשמת ש-קי תבינם" (איוב לב, ח) רש"י: 'החכמה. ולא ע"י ימים וזקנה, אלא רוח המקום הוא'. כלומר, מכח אותה רוח - האדם מחכים.

יון - תנועה בתפיסת הרכבה

כוחות לכשעצמם נקראים 'ראשיות', וזה 'מעשה בראשית'. הרכבת אותם כוחות זה 'מעשה מרכבה'. אלו הן ההגדרות השורשיות.

התורה נקראת 'ראשית' - ה' קנני ראשית דרכו' (משלי ח, כב), וכן ישראל נקראים 'ראשית', 'בראשית' - בשביל ראשית, בשביל שתי ראשיות אלו נברא העולם. הכח המתפשט מתוך אותה 'ראשית' זהו הכח להרכיב לאחר מכן את אותם כוחות.

יון נוגעת בהרכבה של הכוחות! שם היא נמצאת. 'יון' בגמטריא גלגל, כי היא מגלה גלגלים, אופנים, ועל ידי כך יון מגדירה 'מעשה מרכבה' כדבר המתנועע ממקום למקום, ושם בעצם נקודת המלחמה.

מרכבה ואופנים - בצד הקלקול ובצד הקדושה

שאר הגלויות הן גלות ממקום למקום, אבל גלות יון זו גלות במקומם - בארץ ישראל. לכל דבר יש את המקום שלו, וכשהדבר לא נמצא במקומו - זו 'גלות'. אבל גלות יון מגלה עומק יותר גדול של גלות; שעצם כך שהגלגלים נמצאים במקומם, זה נקרא 'גלות'! 'יון' בגמטריא גלגל, כי יון מגלה שגם לפני התנועה, עצם כך שיש לדבר כח להתגלגל - זהו עומק כח הגלות שנמצא בו!

בלשון אחרת, עצם כך שיכולים לנוע מפנים אחד לפנים אחרות - יש בזה שתי תפיסות. יש ע' פנים לתורה שבכתב ונ' פנים לתורה שבעל פה. ע' פנים אלו ע' גבולים דקדושה, ומי שיוצא מהם הוא 'מגלה פנים בתורה שלא כהלכה'. יש תפיסה של גלגל, ויש הרכבת כוחות, ויש גלגול ממקום למקום.

היא כשישראל במקומם בארץ ישראל, שהברכה של "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" הופכת להיות גלות!

גלגל החוזר - תפיסת גלות יון

מהו השורש לסוג זה של גלות - 'גלות במקומו'? כל כח התנועה, כל דבר שנוע ממקום למקום - יכול להיות מכח הרוח, או מכח העפר. יון זו גלות במקומה - היא לא נותנת אפשרות לתנועה להתגלות מצד הרוח. מעבר לכך, היא מגבילה את תנועת העפר מדין גלגל, וזה גורם שאפילו דבר שלכאורה נמצא במקומו - חלה בו גלות.

האבחנה הפשוטה של גלות יון היא 'גלגל'. בכל גלגל שחוזר בעולם, הדבר חוזר למקום הראשון שבו הוא היה. מצד כך, עומק הקליפה של יון הוא, שהגלות חלה בתוך ארץ ישראל עצמה, כיון שהגלות חלה על עצם התנועה. זהו העומק השלם של גלות מצד רוח.

התיקון כנגד קליפת יון

לפי"ז, מהו עומק התיקון שלה? בפשטות - גילוי הרוח התחתונה, ועל ידי זה מתגלה כח התנועה. אבל בעומק יותר, אם מתגלה דבר שנמצא במקומו, בהכרח מונח כאן גילוי של הקב"ה, כי אם כל דבר עומד על מקומו מעיקרא - אז הקב"ה עדיין נמצא כאן!

זהו האופן העמוק, שבגלות יון מתגלה שהשכינה לא יצאה ממקומה! עדיין היא נמצאת! זה מגלה שיש כאן גלות, ועדיין השכינה עומדת במקומה. וזהו השורש-דשורש לכך שמעיקרא האור אין סוף של הקב"ה היה ממלא את הכל, והוא לא גלה ממקומו!

מחד, גלות יון מגלה את שורש הקלקול, שזה הגלגול שחוזר בעולם; ה'גלות במקומו' - שאז אין אפשרות לישראל לחזור למקומם, כי הרי הם כבר נמצאים כאן בארץ ישראל. "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" זו ברכה וגם קלקול. הקלקול הוא שמתגלה גלות בתוך ארץ ישראל, על אף שהם נמצאים במקומם.

מאידך, כאשר מתגלה מדרגה של דבר שלא נע ממקומו, בזה מונח בעומק הביטול המוחלט של קליפת יון, שהיא גלות בתוך ארץ ישראל עצמה. מצד כך, יון היא בגמטריא 'גלגל', מלשון גלגל האופנים של המרכבה. יש 'גלגל' של שאר הגלויות, שבהן יוצאים ממקומם. ויש 'גלגל' שבא להפקיע האופנים של המרכבה. זה מגלה כביכול מרכבה שאין בה אופנים, מרכבה שנשארת במקומה ואינה מתנועעת. זו אבחנה הנקראת 'כסא', וכאן השורש לאבחנה של כסאו של הקב"ה, שעתיד להתגלות בשלימות מכח גלות יון.

תיקון הרוח דקלקול השלם - על ידי גילוי הכח שאין בו תנועה

כנגד גלות יון מדליקים נרות חנוכה בשמן. הזית הוא בבחינת ז'-שבע. אולם השמן היוצא ממנו הוא בחינת ח'-שמונה.

אבחנה הגאולה שכנגד גלות יון היא "משמני הארץ יהיה מושבך" (בראשית כז, לט), הארץ היא תמיד בבחינת שביעי ולא במדרגת שמיני, "והארץ נתן לבני אדם" (תהלים קטו, טז) - היא מקום הבחירה של האדם. השמן היוצא מהזית הוא בחינת "משמני הארץ", הוא האבחנה של ארץ העומדת במקומה ואינה מתנועעת, שזהו עומק הכח כנגד גלות יון!

תפיסת הרוח מניעה כל דבר. אבל השורש שלמעלה מתפיסת הרוח, הוא הגילוי שאין תנועה כלל! יש תנועה מצד חסר, למעלה ממנה - תנועה מצד שעשוע, ולמעלה מכך - המציאות שהיא למעלה מן התנועה כלל! הקליפה שמונעת את אותה תנועה בעומק, זו קליפת יון. מצד כך, הגילוי שבדבר הוא למעלה מן הרוח.

ה"רוח אלוקים מרחפת על פני המים" זהו הצד העליון של הרוח דתיקון. בפשטות, ארבע הגלויות הן בבחינת גלגלי האופנים, שהם תנועה וגלגול ממקום למקום שאינו ראוי, והתיקון לכך הוא יסוד הרוח. אבל המהלך היותר עליון הוא, שכאשר יתגלה הצירוף של גלות וגאולה יחד - אז נראה איך שהכל היה גולגולת.

יש מציאות של 'גלות' לעצמה ויש מציאות של 'גאולה' לעצמה, וכל זמן שאנחנו נמצאים בגלות, זה במהלך של מגלות לגאולה, מגאולה לגלות, וחוזר חלילה; מצרים היתה גלות, ולאחר מכן נגאלו ממנה. אחר כך התגלגלו לבבל, וגם משם נגאלו. וכן בפרס-מדי וכו'. אבל כאשר יושלמו כל הגלויות כולן, יתגלה הצירוף של גלות וגאולה יחדיו!

השתא, התפיסה היא: יציאה מגלות וכניסה לגאולה. אבל בצירופם יחד של שורש גלות מצרים שהיא שורש ארבע הגלויות, ושורש היציאה ממצרים שהיא השורש להגאולה הגמורה, שעליה נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מכה ז, טו) - אזי מתגלה שהיציאה היא באופן של 'גולגולת' - שרואים את מהלך גלגול הדברים מתחילה ועד סוף - לאן זה הגיע!

סוד גולגולת דקדושה לעתיד - אחדות רוח ועפר

יעקב אבינו ביקש לגלות את הקץ, ויש בזה כמה אבחנות. פנים אחד הוא, שיעקב רצה להראות להם איך מכל הגלגולים יחדיו, בסוף מגיעים לקץ, וזה נקרא 'גולגולת'. אין זו יציאה מגלות לגאולה, אלא צירוף של גלות וגאולה! ולכן נקרא גולגולת מלשון גלגל - גם ג'ל של גלות וגם ג'ל של גאולה. שם מתגלה כפשוטו ה'רוח אלוקים' - שזו רוחו של משיח "רוח אפינו משיח ה'" (איכה ד, כ), שעל כך אמרו רבותינו שזה קאי על "אשר אמרנו בצילו נחיה בגוים" (שם).

אבל הגאולה השלימה תהיה אף למעלה מכך; אז תתגלה האחדות של עפר ורוח, וזה יגלה את שתי התנועות יחד - הן תנועה מצד רוח והן תנועה מצד עפר! זהו עומק תפיסת הגולגולת.

בתפיסה השתא, התנועה הראויה היא מכח רוח, ואילו תנועה של עפר היא שורש הגלויות. אבל לעתיד כאשר יהיה צירוף של רוח ועפר, וייעצר... את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" - לרוח ממללא (אונקלוס בראשית ב, ז), לא יתגלה יותר הקלקול של "וישוב העפר על הארץ... והרוח תשוב אל האלוקים" (קהלת יב, ז), הפירוד בין הרוח לגוף, אלא תתגלה אחדות רוח ועפר על ידי תחיית המתים, ועל כך אומרים חז"ל שרוח שהפילה את הצלם, היא הרוח שתחיה את המתים.

רוח כזו היא רוח שמצטרפת לעפר, עד התפיסה שלא רק הרוח מניעה את העפר, אלא מתגלות שתי אבחנות של תנועה יחד. זהו הסוד של גולגולת דקדושה.

עומק קליפת יון - גלות התנועה

וזהו העומק בדברי חז"ל, אחת רוח שתיים רוח. 'רוח מרוח' זה שתי רוחות, כלומר, שני תנועות. והשורש שתי התנועות (הן של רוח והן של עפר) - בגולגולת.

קליפת 'יון' (בגמטריא 'גלגל') זו קליפה שמפרידה את הצירוף בין רוח לעפר, מפרידה את האחדות שבין הנשמה לגוף. ומצד כך, קליפת יון היא התראות שאין צירוף של שתי תנועות יחד, רוח ועפר! יתר על כך, קליפת יון מגלה שהתנועה של רוח נמצאת בגלות אצל התנועה של העפר.

"יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" - כאשר הברכה הזו נהפכת לקללה, מתגלה ששם גולה למקום של יפת. לא שיפת מגיע אליו, אלא שבכניסת יפת לאהלי שם, שם הופך להיות בגלות. זה העומק שגלות יון

זה האור של חנוכה, שכידוע מרבותינו ששורשו באור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא.

"ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" (בראשית א, ה) - ראשון לא נאמר, אלא 'אחד'. ראשון זה ביחס למעשה בראשית ומעשה מרכבה, שיש שני ויש שלישי. אבל כאן נאמר 'אחד', כלומר מתגלה ה'אחד' הגמור, 'הוא ראשית, והוא אחרית'. זה אורו יתברך, שאין לו סוף, שעדיין נשאר וממלא את הכל באופן שווה. (דע את מידותיך מהות המידות 088 רוחו של משיח - חנוכה)

דליקה - צירוף גאווה וענוה

משל לאחד שראה בירה דולקת... הציץ עליו בעל הבירה (בראשית רבה לט, א). 'דליקה' בגימטריא גאווה וענוה יחד. כשצירפנו את הגאווה והענוה גם יחד, נעשתה האחדות השלימה ביניהן, שהיא השלימות של גאווה דקדושה. (דע את מידותיך מהות המידות 089 אש - גאווה)

גילוי אור הגנוז בחנוכה - גילוי החושך היסודי שמגלה את ה'אחד'

זה למעלה מבחינת 'לראותם בלבד' של נר חנוכה. הכח הזה נקרא 'רוח אלוקים'. המילה 'לראותם' יש בה אותיות ר"א - ראשי תיבות ר'וח א'לוקים.

באבחנה גדולה מכך, מצד גלות יון מתגלה החושך היסודי דקדושה (עיין רמב"ן בראשית א, א), שהיה בשלושת הימים שהכל עמד באותו מקום (במכת חושך), גילוי של דבר שתמיד עומד במקומו. ומצד כך, חוזר ומתגלה אורו יתברך בשלימות!

סוד ענג, שיש בתוכו אות ע' ואות ג'. ע' וג' - זה ענוה וגאווה. נ' - זה כח ההפכים, כידיע, בסוד נון המותהפכת בפרשת "ויהי בנסוע הארון" (במדבר י, לה). כח ההפכים מתחבר לשער הגנוז. מהו עונג?

כח הנ' שמחבר את הגאווה ואת הענוה גם יחד, זהו בעצם סוד התענוג השלם. בצירופם גם יחד, מתגלה הן שלימות הגאווה והן שלימות הענוה. כאשר צירפנו אותם יחד, זוהי בעצם המציאות השלימה.

אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד - תפיסת אור הגנוז

באה מחוש המישוש שלנו. דבר שהחוש המישוש לא יכול להשיג אותו, אינו במדרגה של האי עלמא.

הרמב"ן אמר על אריסטו היוני שכל דבר שלא היה יכול לממש אותו, הכחישו. כי כל מדרגת האי עלמא היא שכל דבר צריך להעתיק אותו לחוש המישוש. זה תפיסות חוש המישוש, שהאדם מוכן להשיג דבר רק אם הוא יכול לממש אותו. 'מישוש' מלשון 'שימוש', 'שם' - 'מש'. ולכן נקרא שמש, שמה שנמצא 'שם' - אני רוצה לממש. "לא ימים מתוך האהל" - מה שהוא שם אני רוצה לממש אותו, להפוך אותו מ'שם' ל'מש'. זו תפיסת שמש, שימוש - מלשון מישוש. (מסדרת 'דע את תורתך - חיבור לתורה')

'טמא את היכל קדשך' - טשטוש הדעות בעולם התורה

רוב קומת כנסת ישראל נמצאת חוץ לא", וזה סוג אחד של גלות. סוג שני של גלות הוא גלות ערב רב, שכוללת כל הגלויות, גם גלות יון. ומצד כך, כמו "בימים ההם בזמן הזה", גם בימים אלו רח"ל "באו גוים בנחלתך, טמאו את היכל קדשך" - טמאו כל השמנים, ולא מצאו אלא פך שמן אחד בחותם כהן גדול". הפך הזה היה בתוך הקרקע, כדי שלא יהא בטומאת היסט כמ"ש התוס'. כלומר, פך השמן האחד היה בהעלם גמור. כשחזרת השתא תוקף הגלות של ערב רב, הרי שחוזרת גלות יון.

"טמאו כל השמנים" - זו התוצאה, זה לא השורש. השורש הוא: שהם טמאו את כל הדעות כולם!

כשמבינים היטב את הדברים שנאמרו השתא, מבינים את המצב שאנו נמצאים בו עכשיו, בגלות יון של "טמאו את היכל קדשך". זה לא רק ההיכל של אותו דור, אלא כל קומת הקדושה - בתי כנסיות ובתי מדרשות שבאותו דור, כולם המה בכלל "באו גוים בנחלתך, טמאו את היכל קדשך". הם הצליחו לטמא את כל בתי הכנסיות ובתי המדרשות, עד שגם יהודי שנכנס לבית הכנסת או לבית המקדש, המחשבה הטבעית שלו מטושטשת ולא בהירה. וכמוכן, אומר הגר"א, שאין לנו השגה באנשים שחיו בזמן הבית, אבל בערך למחשבה האמיתית, המחשבות שלהם ניטשו. כלומר, המושכל הפשוט של האדם הפשוט באותו דור, היה הפוך לגמרי מצורת

על נרות חנוכה נאמר 'אין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד' - כלומר, אל תשתמש בנר חנוכה לשם איזה דבר, אלא צריך כאן תפיסה של דבר העומד לעצמו, תפיסה לא מוגבלת, של **אור**, שהוא שורש הכל כמוכן. זו תפיסה הנקראת '**אור הגנוז**'.

מחד, היכן האור נגנז? אומרים חז"ל 'אור שברא הקב"ה ביום הראשון, גנזו לצדיקים לעתיד לבוא' - והיכן גנזו? בתורה. עומק הדבר - באיזה תורה גנז אותה? בתורה שקדמה לעולם. האור נגנז במקום שהוא מעבר למקום שממנו בא, כי אין גונזים דבר באותו מקום שהוא נמצא, אלא במקום פנימי יותר. האור נברא ביום הראשון, ואי אפשר לגנוז אור כזה ביום הראשון שהוא מקומו, אלא במקום שקדם לו. האור נגנז במקום הקודם ליום הראשון, בתורה שקדמה לעולם.

כאשר האדם משתמש היום בתורה, שנקראת 'תורה אור', הוא משתמש כל פעם לשם הדברים היוצאים מהתורה. כל אור שהוא לא גנוז, זה אור שאפשר להשתמש בו לדברים אחרים. א"כ, מהו אור הגנוז? לכאורה, אם האור גנוז, הוא לא מאיר כלל? כך בהבנה פשוטה. אבל בודאי האור הגנוז מאיר, רק שאי אפשר לראות אותו שום דבר! משתמשים איתו רק לשם האור עצמו! זו תורה שלמעלה מתפיסת נ'.

האור הגנוז לא מתחיל ב"הי אור", שהוא מעשרה מאמרות שבהם נברא העולם. זה היה רק **גילוי** של האור. האור כבר התחיל קודם לכן, ב'בראשית שלא מאמר הוא', בתורה שקדמה לעולם. ובעומק יותר, האור התחיל בעצם אמונתנו בה' ית'.

... האור של יום ראשון היה במדרגת ראייה-שמיעה-ריח-וטעם, אבל אי אפשר להשתמש באור הזה - זה מדרגת נר חנוכה, ש'אין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד' יכול לראותם, אבל לא להשתמש בו בחוש המישוש. על דברי תורה אומרים חז"ל 'ודאשתמש בתגא - חלף', זה כשהאדם משתמש ב'תגא' לעצמו. אבל כאשר הוא משתמש לתורה במדרגת מצוות, זה לתשמיש לכתחילה, שעל כך נאמר 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה'. אבל זה לא מצד השתמשות, אלא שכל ההשגה בדבר

^א ויש שמנו חוש ה'דיבור' במקום חוש ה'טעם' (הן טעם והן דיבור באים מהפה)

^ב וכן 'לשמוע' אותו, 'להריח' אותו, ו'לטעם' אותו. כל אלו הם חושים העליונים ששורשם בחוש הראייה, ולכן כל אלו נכללו ב'אלא לראותם בלבד'

תוך בית המדרש. הדעות נעקרו, קדושתם של ישראל כבה. והכל נעשה מהטשטוש של החיבור לראשי הערב רב, מהטשטוש בין עולם התורה לעולם החיצוני. אין גבול ואין שיעור למה שאפשר לעשות; אפשר לחבר עולם של תורה עם עולם של חוץ רח"ל! לערב ציבור חרדי עם מי שאינו חרדי! איך אפשר להקים מפגלה של חרדי עם מי שאינו חרדי? תשובה: כי אין יותר מושג של 'ציבור חרדי'! נשארו רק יחידים יראי שמים. הכל בטל, והכל חרב!

איך אפשר 'רדיו חרדי' שמערב בו את כל הרשעים שיש? לראיין גברים, נשים, כופרים, מינים ועוברי ג' עבירות חמורות, ולהחזיר את זה לתוך בתי ישראל? כל קדושת ישראל נעלמת! איך הולכות הנשים למקומות שהן הולכות לעבוד? צריך להבין שזו **שואה**! לא פחות מכך, למי שמרגיש קצת קדושה.

מי שנולד לדור דידן, נולד לתוך שואה כפשוטו, לא פחות מזה, וגם הרבה יותר ממה שהיה בדור וחצי לפנינו! קומת כנסת ישראל נשרפת! "הציתו אש בהיכל", הכל בוער! אולי בגשמיית יש מי שסובל פחות, אבל ברוחניות, הם שרפו קדושת נשמות ישראל!

כל אחד חייב להתבונן, האם הוא הולך בדרכי אבותינו כמו שהיו מקדם? הדברים שנאמרו הם מעט מזעיר של עומק הגלות של "באו גוים נחלתך טמאו את היכל קדשך". עומק הגלות הוא שנשמתם של ישראל נשרפת יום יום. אין מקום אחד שהוא נקי ופנוי. אפילו ההיכל בעצמו טמאו, לא רק טומאה חיצונית אלא טומאה שנכנסת ומטשטשת כל הדעות מכף רגל ועד ראש. הכל טעון בדיקה, הכל טעון בירור.

צריך שנקודת האמת תהיה בוערת בלב האדם. שהוא יתפלל ויזעק לקב"ה מקירות לבו: "הצילני נא מהדור שאני נמצא בו! מהטומאה שעוטפת את הכל, שנמצאת בכל צד ופינה! שאני אזכה לעבור את הדור הזה, את הגלגול הזה, בדעה נכונה עד כמה שיותר, עד ביאת משיח"!

עד כמה שהאדם לא מרגיש את עומק הגלות בה הוא נמצא, הוא לא מבין שהציבור החרדי כבר התפורר ואיננו. נשארו רק יחידים יראי שמים, איש לפי ערכו ולפי מהללו. באו יונים ופרצו "גפרצות, ונשאר הכל פרוץ ר"ל. כל מה שנשאר בדור דידן הוא מה שהאדם קשר את עצמו באמת להרבש"ע!

מי שיקשור את עצמו לבוראו בתוקף גדול, במדרגת החשמונאים, במסירות של קדושה באמת, בחיבור אמיתי אליו ית', אפילו אם יש נפילות (ויש לכל אחד), אבל עדיין הוא עומד לפני ית' בעמל ויגיעה ותחינה וזעקה, מכח פחד מהמקום בו הוא נמצא - זהו הכח ששומרו!

ה' יזכה אותנו שהיום יהיה יום קץ גלותנו, וביאת משיח צדקנו אמן.
(חנוכה 048 מהות גלות יון בימינו)

המחשבה שצריכה להיות. בדור דידן, אנחנו נמצאים בגלות יון, שהיא חלק אחד משאר גלויות, אבל גם תוספת לשאר הגלויות כולן. זהו העומק של הגלות, שבבתי הכנסיות ובבתי המדרשות נאמר ר"ל "באו גוים נחלתך טמאו את היכל קדשך".

אדם לומד תורה בבית המדרש או מתפלל בבית הכנסת, והוא סובר שהוא לכאורה נמצא במקום "מקדש מעט", בית ה', והטומאה נשארה בחוץ. אבל בפנים, הרי הוא נמצא בבית המדרש, באמצע סוגיות דאביי ורבא, או בבית הכנסת באמצע תפילה. אבל: "באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך"! הם טמאו את ההיכל **עצמו**, ובתוך זה מונח שטמאו את בתי הכנסיות ובתי המדרשות. מצד כך, המושכל הפשוט של כל יהודי שחי בדור דידן, הוא טמא, ולא טהור! כי כל האויר הוא מקום של טומאה.

ברור שיש טומאה בחוץ, ברחובה של עיר, בשוק. אבל כש"טמאו את היכל קדשך", הרי שהדעות הנמצאות בתוך בית המדרש, מקום מקדש מעט, דעות אלו רובן נשתבשו ונעקרו מדרכי אבותינו ראשונים כמלאכים, ונעשתה גלות דעתה של תורה.

זולת יחיד סגולה שנשתמרו ודבקים בכך השמן הטהור, רוב דעותיהם גם של אלו הנמצאים בתוך בתי כנסיות ובתי מדרשות, יונקות מ"באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך".

מי שלא עמל ומתייגע למצוא את אותו פך שמן אחד, חתום בחותמו של כהן גדול, שזו דעת האמת - הוא לא רואה את זה, ולא מבין את זה.

מהי נקודת הקושי? אם היה ברור שזו גלות, ושהגלות לא נמצאת רק בחו"ל אלא גם בא", גם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אזי האדם היה מתייגע, חוקר ודורש, והיה מתפלל ובוכה לפני ית' שיברר ויזכר לו את דעתו. אבל כאשר נראה לאדם שהגלות נמצאת רק בחוץ, ובפנים 'לבם בריא להם כאולם', והוא טועה בעצמו שהדעת שלו היא דעת אמת, זה עומק הגלות שנמצאים בה, שנשתבשו כל הדעות כולן!

אם נבוא לפרט את עומק שיבוש הדעות הקיים, הזמן יכלה והמה לא יכלו... בעומק הגלות שאנו נמצאים, "ולא איתנו יודע עד מה" (תהלים עד, ט) - מה הזמן הקצוב של סוף הגלות. אבל בינתיים הם כבר הצליחו לעקור את כל ההסתכלות של עולם התורה. הם לא רק גזרו על הממון, שזו היתה גזירה חיצונית מאד, "ויגע בכף יריחו" - בתמכין דאורייתא, אלא, עיקר עומק הגלות היא מה ששיבשו כל הדעות, של כל עמלי התורה, זעיר פה זעיר שם, עוד קצת ועוד קצת. וסוף דבר, שנעקרה הדעה הישרה שנמסרה לנו מדור דור, מאב לבן, מרב לתלמיד, ממש מהר סיני לכל דור ודור. עד שהגענו למצב שהמושכלות הפשוטים של דורות לפנינו, כבר נעלמה ונסתרה מהם האמת.

כל אדם שנולד בדורנו, אפילו בתוך עולם התורה(!), הוא תינוק שנשבה לבין האומות. גם בתוך עולמה של תורה, הדעות של אמת הלכו ונטשטשו, באופן שכמעט לא רואים נקודת אמת. דברי תורה בקדושתם קאי, כמ"ש הנפש החיים, ולעולם לא נאמרה בהם טומאה, אבל בגילוי, בנפשות של בני אדם, שם נעשה הסתר וטשטוש.

אם אדם לא לוקח את כל דעותיו ומנסה לנתח אותן מראשיתן וכו', לברר את כל חלקיהן, בהכרח שחל עליו שם 'מתיוונים' בדור דידן! הדברים הם חמורים, אבל, זוהי המציאות.

חייבים להבין: אם בשני הדורות שלפנינו היתה שואה גשמית, אנחנו באמצע שואה רוחנית, יום יום. והשואה הזו חלה לא רק באלו שר"ל עוזבים את עולמה של תורה ויוצאים לחוץ, אלא גם באלו שנמצאים

סימן תר"ע - סעיף א': בכ"ה בכסליו מתחילין שמונת ימי חנוכה ואסורים בהספד ותענית, אבל מותרין בעשיית מלאכה; ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות, ויש מי שאומר שאין להקל להם

בירור הלכה - סעיף א'

במנהג הנשים לא לעשות מלאכה, מצינו כמה גדרים, זמנים, וטעמים.

א. כתב הטור על אתר, וז"ל, יש מקומות שנוהגין איסור בכל היום, אין להקל להן, משום דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור, אי אתה רשאי להתירם בפניהם, עכ"ל. וכתב בב"י וז"ל, ואינו מוכרח, דאיכא למימר דכיון דאין בו צד ספק איסור לית לן בה, עכ"ל. ובגדר הדבר שנהוג כן, כתב הב"ח וז"ל, וקיבלו עליהן איסור מלאכה כדין "יו"ט" שוויה עליהו חתיכה דאיסורא וכו'. ונראה קצת ראייה, מדקראו להו חנוכה לומר חנו בכ"ה, דאי אין איסור כלל במלאכה מאי חנייה שייך כאן וכו'. ועוד דרשו חז"ל במדרש (פסיקתא רבתי, בהעלותך) שחנוכה בנשיאים היתה בחנוכה, והקב"ה שילם להם שכרם בימי מתתיהו וכו'. הנה כשם שהנשיאים כל אחד עשה ביומו יו"ט (במד"ר, יג, ב), גם חנוכה יש להם לעשות יו"ט בענין ביטול מלאכה, וכו', וכדין ר"ח, עכ"ל. ולפ"ז גדרו יו"ט, ולכך אסור כל היום אם נהגו כן. ועיין העמק שאלה על שאלות דרב אחאי גאון (סימן כו, אות י).

ב. כתב המג"א (ס"ק ב) וז"ל, כתב במעגלי צדק (הלכות חנוכה, יט, א) פירוש כל זמן שהנרות של בית הכנסת דולקות, והוא עד כחצות, עכ"ל. ונראה שזמן הדלקת נרות לרבים, הוא עיקר זמן אי עשיית מלאכה, מפני שהרואה שאינו מדליק, מברך עליהם שעשה ניסים, וניסים רבים ולא רק נס פך השמן, אלא אף נס של הנצחון, וחלקו נעשה ע"י אשה, ולכך נוהגים נשים לא לעשות מלאכה, כי הנס נעשה על ידם, כמ"ש במטה משה (סימן תתקצד). וכן נעשה ע"י אנשים, אולם הם מדליקים זכר לכך, ונשים שאין דרכן להדליק זכר לנס אינם עושים מלאכה דייקא בזמן שמברכים שעשה ניסים, ודו"ק.

ג. כתב הלבוש על אתר וז"ל, להורות שהם אסורים להשתמש לאורן, כלומר שמשום כך הם מונעות ממלאכה כדי שיהא היכרא, שלא ישתמש לאור הנר, עכ"ל. ודווקא נשים, כי דרכן לעשות מלאכה בבית יותר מאנשים. וזמנו כל זמן שדולק הנר בבית או חצי שעה.

ד. כתב בשלטי גיבורים (הובא באליה רבה, אות יב) וז"ל, שלא יכבה נר שמשמש בו, ויכשל להשתמש אצל נר חנוכה, עכ"ל. ועיין בגדי ישע ח"ב.

ה. עוד כתב הלבוש וז"ל, כדי לא להסיח דעת מזכר הנס, עושין לפחות אותה שעה כיו"ט, עכ"ל. שאין גדרו שכיון שאין עושים מלאכה מכך לא יסיחו דעתם מהנרות ויזכרו הנר, אלא גדרו "אותה שעה כמו יו"ט", ודו"ק.

ו. כתב בבגדי ישע, וז"ל, ומה שמסיים המג"א ודי ביום ראשון ויום האחרון, הטעם דעשאו כמו פסח וסוכות, שאסרה התורה בעשיית יום הראשון והאחרון, עכ"ל.

הלכה פסוקה - סעיף א'

יש מחמירין לנשים ולאנשים לא לעשות מלאכה כל ימי חנוכה, ויש מפקפקין בדבר.

פירוש על דרך הסוד - סעיף א'

חנוכה זכר לחנוכה המשכן. ועשיית המשכן נקראת "מלאכה", וממנה ילפינן ל"ט מלאכות האסורות בשבת. וא"כ ציוס סיוס עשיית מלאכת המשכן, הוא שציתה ממלאכה. ולכן צדור שיש שורש לאי עשיית מלאכה בחנוכה, הן לאנשים והן לנשים, שאלו ואלו עסוק במלאכת המשכן. ואף שכתבו הטור והשו"ע, נהגו ה"נשים", ככר כתב צאליה רצ"א (אות יא) וז"ל, ונהגות הנשים וכו', משום שנעשה הנס ע"י אשה (מטה משה, סימן תתקצד), אצל צמחרי"ל (הלכות חנוכה, אות יא) משמע קצת שגם לאנשים יש למנוע, וכן משמע צ"ח (ס"ד), עכ"ל. וכדברי הצ"ח, חנוכה, מלשון שנחו ממלאכה. ועיין עוד מהו לשון 'חנוכה' צמחרי"ל (שבת, כא, ע"ב), וצמחם סופר (שם), וצנן יהודע (שם), וצמחזור יערי (סדר חנוכה, רלט) שהוא לשון מלאו חן, עיי"ש.

וכתב צמח"ק (מצוה ר"פ) וז"ל, ואסור להרבות מעות כנגד נר חנוכה, ולא מלאכה אחרת", גם שלא לאכול, שאפילו בשעת הסכנה שמניח על שולחנו, צריך נר אחרת להשתמש זה, עכ"ל. והבן שהאיסור לעשות מלאכה לאור נר חנוכה, יש בו טעם נוסף עמוק, כי נר חנוכה מורה על שציתה ממלאכה, והבן.

וצטעם על פי הסוד מדוע נהגו הנשים צאיסור עשיית מלאכה, כתב צנן איש חי (הלכות שנה ראשונה, הלכות חנוכה, אות כז) וז"ל, טעם ע"פ הסוד, כי מצינו מפורש בדברי רבינו האריז"ל בשער הכוונות, שיש תוספת קדושה אל המלכות העליונה בחנוכה, כמו ענין ראש חודש, דבחנוכה מקבלת הארומיה מן ההוד ע"י עזמה שלא ע"י צחינת התפארת, שאינה טפילה אל צחינת התפארת, כמו צימי החול, ולכן מאחר שהנשים מושרשים הם צמלכות, שיש לה תוספת בחנוכה, על כן עשו תוספת לעצמן צאיסור עשיית מלאכה, להתקדש בכך בשעת הדלקת הנרות דוקא, עכ"ל. וזהו גדר יו"ט, והבן.

עוד כתב שם וז"ל, ושאילתי להרב הגאון החסיד מורינו הרב אליהו מני נר"ו, להודיעני מנהג עיר הקודש תוצנ"א בדבר זה, וכתב לי שמנהגם לעשות מלאכה בכל ימי חנוכה, אמנם יש להם קצלה שאם "אשה" נפלה צמכנה, תדור נדר שלא לעשות מלאכה בחנוכה ותנול, עכ"ל. סוד נדר, נ-דר, סוד צינה - שמונה, כנודע, ועולה ממלכות לצינה.

וטעם נוסף, כתב צמחמת ימים (חנוכה, כא, אות נח) וז"ל, כל הפגם שנעשה צאותו זמן של מלכות יון (חכמה תתאה - מלכות) היה צהתגצר הקליפה מאוסה היא הערלה, והנה זה הפגם היה לשכינה אשה יראת ה', וכן הנס שנעשה אח"כ ע"י השמן להדליק המנורה (בפתח ביתו דייקא, בית - מלכות) גם הוא נרמו לכנסת ישראל הנקראת מנורת זהב, עכ"ל. ועיין קדושת לוי (קדושה שניה, חנוכה). וכתב צייטצ לב (חיי שרה, ד"ה ויבאה) וז"ל, "מלאכה", יש בו שם אל"ל אדני", אל"ף למ"ד אדני"י עולה נר, עכ"ל.

וצעומק חנוכה שמונה ימים, דייקא, אור דלעת"ל כנודע, ואור זה, אור של עולם שכולו צבת ומנוחה. וצצבת מנהג הנשים לפרוש ולצבות ממלאכה דייקא צהדלקת נרות (משא"כ האיש ושאר כל בני הבית, עיין שו"ע ודמ"א, סי' רסג, ס"י), שהוא זמן "תוספת" צבת (שביעי) - שמיני, אור דלעת"ל, כנ"ל, ודו"ק.

שער הארת המוחין ז"ו פרק ג'

כלומר אם היו זוכים ונכנסים לא"י תוך ג' ימים אזי היה מתגלה שא"י התחתונה היא בבחינת מעבר לעולם הבא, וביחס הזה דור המדבר היו שייכים לא"י, והיינו כי מה שא"י שייכת לרחל עקרת הבית היינו ביחס לעולם הזה כשבית המקדש קיים, אולם ביחס לעולם הבא אז גם א"י היא בבחינת מעבר כי היא שורש א"י העליונה בסוד 'אתה' לך לפני ה' בארצות החיים', ובהגדרת הקבלה העולם הזה הוא 'מלכות' בחינת קבע, ועולם הבא הוא 'בינה' בחינת מעבר בין לבין, ובכללות לאה היא בחינת בינה כנודע.

נמצא דכאשר לא זכו אזי דור המדבר הוא בחינת המעבר, וא"י היה מקום הקבע, והם תולדת החטא, אך אם היו ז' כים היו נכנסים לא"י כי היא היתה בחינת המעבר, והבן.

ונכנסה לפנים תוך שורשה שהוא יסוד דאבא שבתוך הז"א: כלומר לא התבטלה כפשוטו אלא נכנסה לתוך שורשה, ונחדד מיד בהגדרה זו.

היא וגם הב' המטות אשר בב' הצדדין כנ"ל שהוא כללות כל השורה הפנימי אשר קרובה לז"א נתבטלה כולה, כי הנה המ' טות ההם לא נשתמש בהם יהושע אח"כ כי נגנזו כמארז"ל: כלומר יש הבחנה בין דבר שנגנז לבין דבר שנחרב, כי נגנז היינו שמתכלל האור בפנימיותו, כלומר הוא חוזר לשורש, והוא ההגדרה של כל הדברים שאמרו עליהם שנגנזו, זו, משא"כ דבר שנחרב אינו נכלל בשורשו מצד התיקון, כלומר לעולם האור חוזר לשורשו חוץ מן הרפ"ח ניצוצין שירדו למטה², והיינו כי כאשר האור חוזר לשורשו מצד התיקון כלומר כאשר הוא לא הגיע לשבירה אזי הכלי נגנז, אך כאשר האור מסתלק מחמת שהגיע לשבירה אזי הכלי נחרב ולא נגנז.

ולא נשתמש יהושע אלא בכידון אשר בידו כנזכר בספר יהושע גבי מלחמות העי, אבל לא במטה של משה לפי שג' אורות אלו יוצאין מיסוד אבא שהוא בחי' משה, לכן במות משה נסתלקו אלו האורות: ההבחנה בין מטה לכידון הוא כי 'מטה' יש בו בחינת ה'הטיה' משא"כ 'כידון' הוא בבחינת 'דין', כי המטות שורשן ביסוד דאבא שהוא קו אמצע שיש בו בחינת הטיה והוא בחינת משה, משא"כ כידון הוא בחי' נת דין, שאין בו הטיה. אולם יש בו מיתוק שם הוי"ה, כידון אותיות דין כו, כ"ו הוי"ה כנודע.

ובזה תבין טעם גדול למיתת משה ודור המדבר ולא נכנסו לארץ כנען ובניהם דרא אחרא נכנסו וזה תימא גדול: כלומר מר התימא הוא דנהי דהם חטאו ונענשו ובניהם לא חטאו

ועתה נבאר ענין המרגלים, וענין ג' מתנות טובות שנתן הקב"ה לישראל באר מן ענני כבוד על ידי משה אהרן ומרים ואח"כ חזרו שלשתם ע"י משה: כנגד מה שהתבאר שיש קו האמצע שיוצאים מהארת יסוד דאבא, והם דור המדבר שהיא לאה תחתונה, שהוא קו פנימי, ויעקב שהוא קו חיצון, ובכל אחד מהם יש נטיות של קו אלכסון, מימין ומשמאל, לדור המדבר הם מטה משה ומטה האלה"ים, וליעקב הם ערב רב ועשו, במקביל לכך בערך לסוגיא דידן הם ג' מתנות טובות אלו שהם 'מן' באמצע, 'ענני כבוד' בימין, ו'באר' בשמאל.

וגם יתבאר מה שכתבתי לעיל כי בזמן דור המדבר היה הזווג מן יעקב ולאה הנקרא דור המדבר ואחר שמתו נתבטלה לאה זו ונכנסת רחל במקומה והיה הזווג מן ז"א עם רחל פב"פ: כנ"ל שמחמת שהיתה שם לאה שתפסה מקומה לכן לא יכלה רחל להזדווג עם ז"א, ואולם לאה זו דייקא נתבטלה אך לא לאה העליונה, ופשוט.

והענין כי כאשר מתו כל דור המדבר, ואת בניהם הקים תחתם ליכנס לא"י, אז נתבטלה אותה הארה הנקרא דור המדבר אשת יעקב: בשורש הדבר, היינו כי לאה שהיא דור המדבר היא בבחינת 'מעבר', והם היו במדבר דייקא שהוא בחינת מעבר, משא"כ ארץ ישראל הוא מקום של קבע ולא מעבר, והוא העומק שדור המדבר מת, ואולם יתבאר לקמן בדברי הרב מהו אופן התיקון שהיו צריכים להיכנס לא"י, אך מ"מ הסדר הוא ש'מתו דור המדבר' ואזי 'נכנסים בניהם לא"י', והיינו כשמת דור המדבר שהוא לאה שהוא בחינת 'מעבר', נכנסים לא"י בחינת רחל שהיא עקרת הבית, למקום הקבוע, והבן³.

כי ע"י החטאים שעשו דור המדבר נתבטלה ונעלמה הארה זו: נמצא לדברי הרב שאם לא היו חוטאים לא היו מתים ועינין בש"ש² שהקשה דנמצא שאם היה כפי הסדר היו נכנסים תוך ג' ימים לא"י ולאה הייתה ג"כ נכנסת, וא"כ קשה הרי אין זה מקומה כי אם של רחל שהיא עקרת הבית.

התשובה היסודית לכך הוא כי בעומק גם א"י הוא בחינת 'מעבר', והיינו שהיא 'מעבר' לעולם הבא, והיינו שבחינת מעבר המתגלה בדור המדבר הוא בערך לגדרי עולם הזה, שהוא בחינת מעבר וא"י היא בחינת קבע, וכדוגמת דין חיוב מעשרות כשעדיין לא הגיעה התבואה לבית שהוא 'מקום קבוע' אינו חייב ורק כאשר הגיע לבית אזי 'הוקבע למעשר', אך בערך לעולם הבא גם א"י הוא בחינת מעבר.

¹ ועוד יבואר להלן.

² אות א'.

³ והם גם כדי לעלות לשורשן בסוף ע"י מעשינו.

מ"מ מצד השורשים העליונים היאך דור דעה שהם גדולים יותר לא נכנסו לא"י ובניהם שהם פחותים מהם נכנסו.

והנה בזה פרשת בראשית דכ"א ביארו דבניהם היו מס' טרא דיהושע דאיהו סיהרא שהוא רומז ברחל נוקבא דז"א והיא הנקראת ארץ ישראל לכן נכנסו שם, אבל משה ודורו שהיו מבחי' ג' האורות הנ"ל שיש להם מעלה יתירה, לכן בהסתלקותם נסתלקו גם הם משם שרשם כי בעודם קיימים לא היו ז"ל מזדווגים רק אלו יעקב ולא הנקרא דור המדבר אשר משם יצאו נשמות דור המדבר מן הזווג הנ"ל וכשנסת' לקו נסתלקו גם הם, ובניהם שהיו מזווג רחל וישראל שזכו ליכנס לא"י כי ארץ היא נקבה כנודע וישראל הוא בעלה ז"א וזהו א"י: והוא משה מוציא ויהושע מכניס, אולם אילמ' לא זכו ולא חטאו משה היה גם מכניסם לא"י, ואזי היה בסוד האזינו השמים וכו' ותשמע הארץ וכו', כלומר אזי א"י הייתה בבחינת מעבר לא"י העליונה, אך כיון שחטאו נכנסו לא"י התחתונה שהיא בערכין לדור המדבר המנו' חה והנחלה, ואזי אינה שייכת למשה ודור במדבר שהם בחינת מעבר.⁷

וזהו ענין שאמר משה לישראל, לאותן שזכו לא"י ואתם הדב' קים בה' אלהיכם פי' כי ה' אלהיכם הוא הז"א ורחל, והנה דור המדבר לא היתה דבוקה בז"א אבל רחל היא אב"א בהתד' בקות גמור עם ז"א עד שצריך נסירה להפרידן כנודע, ואמר להם ואתם הדבקים ממש בה' אלהיכם לפי שאתם מבחי' רחל הדבוקה עמו לכן חיים כולכם היום לכנס לא"י שהוא כנגד רחל, אבל דור המדבר אבותיכם תמו כולם ומתו כי אין להם אותו התדבקות ולכן אינם נכנסים לא"י שאינם מבחי' זו וזהו ואתם הדבקים למעוטי אבותיכם: עיין ברש"י שה' קשה דצ"ע איך המשיכו דור המדבר את נשמות בניהם מבחינת זווג ז"א ורחל, הרי כל אותו זמן לא באה רחל לפני ז"א כי לא היה מקום, וכל הזווגים שבאותו זמן היו מיעקב ולא הנקרא דור המדבר. ותירץ ע"פ מה שכתב מהרח"ו בשער מיעוט הירח שבכל השבתות מבריא את אדה"ר עד בנין בית ראשון הייתה חוזרת עם ז"א פב"פ בכל שיעור קומתו, ואולם הניח בצ"ע מה נעשה באותו זמן מבחינת פרצוף דור המדבר בליל שבת. ועיין בש"ש שהביא דבריו והעיר כמה קושיות ועדיין נשאר בצ"ע, ובענין מה שהניח הרש"ש בקושיא מה נעשה עם פרצוף דור המדבר בליל שבת תירץ הש"ש כמה אפשרויות שהיה זווג דז"א ורחל

גם כשעדיין לא נתבטל יעקב ולא דור המדבר.

ונבאר השתא עומק ענין זה, דהנה הקושיא הוא על בחינת מקום שאינו פנוי כי הוא תפוס ע"י לאה יעקב, ואמת הוא שצריך ליישב היאך היה מקום הזווג, אולם בעומק בפני' מיות בחינת מקום הוא מלשון 'קיום' כמבואר בנפה"ח, כלומר לפ"ז ענין המניעה של זווג ז"א ורחל מחמת שי' עקב ולא נמצאים שם, הוא כי הם ב' בחינות שונות של זווג. והוא ע"ד מה שנתבאר לעיל והשתא, שבחינת יעקב ולא דור המדבר באים מהארת יסוד דאבא שהוא בחי' נת 'מעבר', כלומר כל מטרתו הוא בסוד 'אין אשה אלא לבנים' כלומר לצורך הולדת בנים, שהוא השלב הבא של הדבר ולא לצורך עצם הזיווג עצמו, לעומת כך בחינת זווג דז"א ורחל שהיא עקרת הבית הוא בחינת זווג של מנוחה ונחלה, והוא בחינת א"י ששייך לבניהם של דור המדבר דייקא ששורשם בזיווג ז"א ורחל כנ"ל, שאינם בבחינת מעבר. ואמנם מ"מ גם בזיווג ז"א ורחל שהוא שורש תו' לדתם הרי הוא זווג לצורך הולדה, היינו כי בכל מדרגה יש את כל המדרגות כולם, אולם עיקר ענין תפיסת זווג דישראל ורחל הוא עצם קיום הזיווג, והוא כדוגמת זווג בזמן עיבור וכדומ' שאינו בבחינת מעבר שהוא לצורך בנים, ועיקר תפיסת זווג יעקב ולאה הוא לצורך מעבר לצורך הולדה.

מעתה תשובה לשאלת הרש"ש והש"ש, היינו דמצד השו' רש הפנימי אינו מניעה מצד המקום אלא מצד המהות שב' זיווגים אלו הם ב' בחינות שונות, זווג דבחינת ז"א ורחל הוא בסוד 'ומצאן מנוחה אשה בית אישה', כלומר בחינת זווג של מנוחה ולא לצורך הולדה, ובזה יש מדרגה תחתונה של באי הארץ שאזי א"י התחתונה היא המנוחה, ויש בחינת עליונה שאלמלא חטאו היה מתגלה שא"י הת' חתונה היא מעבר וא"י העליונה היא המנוחה בא"ס ב"ה, כלומר הוא זווג בבחינת חיבור של הזו"ן עצמן, משא"כ זווג דיעקב ולאה דור המדבר הוא בחינת מעבר, והוא זווג בבחינת 'אין אשה אלא לבנים', לצורך 'מעבר' נעשה 'עיבור'.

מעתה לצורך הולדת באי הארץ שהוא זווג ישראל ורחל דנהי שתפיסתו הוא בסוד מנוחה מ"מ יש בו ג"כ בחינת הולדה בבחינת מעבר,⁸ היינו כי אזי תפיסת יעקב ולאה

⁷ והוא עומק מה שהקב"ה מצווה את אברהם לך לך וכו' אל הארץ אשר אראך ואח"כ נאמר ויהי רעב בארץ והוצרך לצאת ממנה, ואמנם התבאר במדרש שהוא רמז לבניו שעתידין להיכנס לארץ ולצאת ממנה, אולם לפי המתבאר כאן היינו כי מתגלה לאברהם בחינת א"י העליונה שהיא בבחינת מעבר, מעבר לעולם הבא, ואמנם המעבר שהתגלה בפועל הוא היה בחינת גלות מצד אבימלך ומצד פרעה מלך מצרים שהוא שורש כל הגליות כולן.

והוא מה שאמר אברהם גר ותושב אנכי עמכם, כלומר הוא 'גר' מדין שא"י היא מעבר לעולם העליון ואינה מתגלה ביחס הזה כמנוחה ונחלה, ו'תושב' היינו בבחינת א"י התחתונה שהיא המנוחה והנחלה בערכין.

ובבחינת נפש היינו האם האדם נמצא במעבר והשלב הבא מוגדר אצלו כמנוחה ונחלה, או שהוא מעמיד לעצמו כמה שלבים והמנוחה והנחלה היא רק אצלו יתב' א"ס ב"ה, ונמצא שכל המצבים שבעולם אינן אלא מעבר לא"ס ב"ה, ואולם גם בא"ס יש ב' בחינות או שזו גם תנועה בתוך התפשטות הא"ס או שזה מנוחה ונחלה בא"ס בהוי"ה, והבן.

⁸ אות א'.

¹ ביאור הדברים רחוקים מפשוטם של דברים אך הוא עומק שורש כל הענין, והבן.

² והוא מה שנעמי אמרה 'למה תלכנה עימי העוד לי בנים', כלומר מה שרות הלכה עם נעמי הוא היה לצורך זווג שלא להולדה, והוא מה שזכתה להוליד שורש משיח בן דוד בבחינת יהודה בסוד התכללות בסוד מנוחה.

³ גם כנודע גם כשאין הולדה בפועל יש בחינת הולדה בנשמות.

מעבר לדבר אחר לוולדות, אלא לעצם חיבור, לעשותה כלי^ט, הוא בחינת מנוחה.

מעתה לפי עומק הקושיא התשובה ברורה, כי בערך לצורך הולדת באי הארץ שנולדו מזיווג ישראל ורחל, ונהי שתפיסת זיווגם הוא בחינת מנוחה ולא לצורך הולדה מ"מ מאיר בהם בחינת זיווג דיעקב ולא בחינת מעבר לצורך הולדה ואזי יש 'מקום' קיום לזיווג ז"א ורחל גם ב'מקום' ב'קיום' זיווג דיעקב ולא, ואזי שייך שיתקיימו ב' הזיווגים באופן של זה אחר זה ולא בבת אחת, ודו"ק היטב.

בחינת מעבר מאירים בישראל ורחל את הארת בחינת מעבר, וכן הוא להיפך בזיווג דיעקב ולא לצורך חיבור הוא הארה דתפיסת זיווג ישראל ורחל ביעקב ולא.

נמצא שעומק הקושיא אינו מצד מקום במציאות אלא מצד שהגדרותיהם של ב' הזיווגים האלו מנוגדים אחד לשני, ואין 'מקום' 'קיום' לשניהם, והוא סוד מה שאין אשה מת-עברת מביאה ראשונה א"כ מועכת באצבע כדבית רבי, כלומר כי אזי הוא בבחינת שאין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, כלומר ביאה ראשונה אינה זיווג לצורך

פרק ד'

ולסבת תקון זה שלח מרגלים ההם אל א"י שהיא רחל כנ"ל, והנה המרגלים האלו הם ניצוצי הארת משה יסוד אבא: והיינו שהמרגלים הם 'ניצוצי' הארת משה, ניצוצי דייקא, כפי שיבאר להלן.

אשר בהאירם ברחל הנקרא א"י נקרא מרגלים שהולכין לרגל ארץ לא להם כי שרשם אינם משם רק מהארת דור המדבר כנ"ל, והנה בחי' אלו הניצוצין הנקרא מרגלים המשולחים מיסוד אבא אל רחל ארץ כנען הוא באופן זה. כי הנה נודע כי יסוד אבא הוא מוקף ומסובב מן האורות דאמא המגולים מהחזה ולמטה, ונודע כי אורות דאבא יוצאין דרך פני ז"א ולחוץ, ואורות דאמא יוצאין דרך אחורי ז"א ולחוץ אל רחל. והנה כמס"ל כי ביציאת אורות דאבא דרך פני ז"א ולחוץ להאיר ביעקב פוגע באורות אמא מה שכנגד פנים ומוציאן עמו לחוץ ביעקב ודור המדבר, באופן כי גם ביעקב יש קצת אורות דאמא, הנה כך בהיות אורות דאמא העומדין מצד הפנים ביסוד דאבא רוצין לחזור אל האחור ללכת להאיר ברחל, פוגעים ביסוד דאבא ובוקעין^כ אותו ועוברין בתוכו ויוציאן לחוץ אל הנקבא רחל וזהו ענין ניצוצין של אבא הנקרא מרגלים ששלח משה לתור את הארץ שהוא מבחי' יסוד דאבא כנ"ל: כאמור המרגלים הם 'ניצוצי' משה, ומשה רצה לתקן את ארץ ישראל ולא מדין הנוק' רחל אלא מדין הארת יסוד אבא, וכ"ז עשה ע"י הארת 'ניצוצות', שבוקעין ויוציאן לחוץ אל הנוק' רחל שנעשה ע"י הבטישו של יסוד דאבא בהארות אימא, ומחמת כן שלח משה את המרגלים שהם 'ניצוצי' משה. והוא ענין המרגלים שבאו 'לתור' את הארץ, כלומר לתור הוא בחינת ראייה לצדדים, והוא ענין ניצוצות מהארת יסוד דאבא שהתפשטו לצדדים בסוד

ונבאר ענין המרגלים מה היתה כונתן לכנס לא"י אחר שאינם מבחי' זו כנ"ל, וגם משה ע"ה מה עלה בדעתו, וגם למה הש"י לא נתרצה בשליחות ההוא וכמארז"ל שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך, וגם לידע מה הם בחי' מרגלים בעצמם, והשליחות והפעולה בעצמה מה עניינה, ומי הם יהושע וכלב שהיו בכלל המרגלים ויצאו אח"כ מכללם.

אבל הענין הוא כי הנה נתבאר שמה הוא בחי' יסוד אבא שבתוך ז"א מהחזה ולמטה ואע"פ שהארותיו הם ב' מטרות ודור המדבר כנ"ל עכ"ז היתה כוונתו לתקן גם את רחל אע"פ שהיא מהארת אמא: והיינו כי ב' הנוק' לאה ורחל שורשן אחד שהוא באימא עילאה. וגם לאה זו התחתונה שהיא דור המדבר שורשה באמא, ואמנם היא באה מיסוד אבא, אך כפי שהתבאר לעיל ויוזכר להלן, שהארת יסוד אבא הוא בצירוף האורות אימא ומחמת כן יוצא ב' פרצופים מאבא כמו שיוצא ב' נוק' מאימא, וגם כאן להלן הזכיר הרב שיסוד דאבא מוקף ומסובב מהארות יסוד אימא, ולכן יש ללאה תחתונה ג"כ שורש באימא^כ.

אף בזמן שהארת דור המדבר קיימת ויהיו שתיהן מאירות ותזווג רחל עם ז"א בסוד ה' בחכמה יסוד ארץ: ואזי יכנסו לארץ ישראל באופן התיקון שגם משה ודור המדבר יכנסו.

כי אבא הנקרא חכמה בטבעו לאהוב את בתו היחידה בין ז' הבנים כנזכר בספר הבהיר: והוא סוד אבא יסוד ברתא, וכנודע שהארה זו מתגלה בשלימות בפורים בסוד תיקון אסתר, כשיסוד דאבא בוקע תוך הנוק'. נמצא שיש ג' אופני תיקון הנוק', ע"י הז"א, ע"י אימא בזמן הנסירה, ע"י אבא בסוד אבא יסוד ברתא.

^ט ואע"פ שבעומק הוא עושה כלי לצורך הולדה בביאה השניה אך אינו עיקר תפיסת הזיווג, והבן.
^י ובעומק כאשר הזיווגים מאירים אחד את תפיסת השני הוא בחינת זיווג עליון בסוד אחדות בין ב' הבחינות ואזי הוא המנוחה העליונה שיש בה גם בחינת תנועה בסוד שעשוע שהוא תנועה באי תנועה כתינוק שמתנועע במעי אימו או שאינו מתנועע ואימו מתנועעת, והבן.
^{יא} והיינו כי אמנם התבאר במק"א שהבחינה העליונה בסוד יהודה-לאה הוא בחינה של 'התכללות', כביכול 'ללא תכלית', דהיינו שלא בבחינת תוספת בסוד יוסף, לעומת כך כאן מתגלה שבחינת לאה שהוא דור המדבר שהוא הבחינה העליונה הוא בחינת מעבר שהוא לתכלית, והיינו כי לאה תחתונה היא בחינת מעבר ולא העליונה היא שורש למנוחה, נמצא שמתגלה בלאה התכללות ב' הזיווגים כנ"ל, והבן.
^{יב} וכנ"ל שלא תחתונה היא בחינת מעבר ולא העליונה היא שורש למנוחה, והבן.
^{יג} והיינו שחיבור האורות נעשה דרך בקיעה כפי שהתבאר לעיל כל ענין הבקיעה בסוד יעקב.

ונמצא שבשורש גם דור המדבר יכלו להיכנס לארץ אולם לכך היה נצרך שיאיר 'אור' דיסוד אבא²¹, ומה שלא האיר הוא מחמת הערב רב שהם בחינת ניצוצות, אולם משה רצה להכניסם מכח יסוד דאבא מדין הניצוצות שנעשה ע"י בטישו באורות אימא והוא בחינת 'לדעתך' ולכן לא עלה התיקון.

והוא מה שהביאו המרגלים מפירות הארץ, כלומר הביאו 'ניצוצות' מא"י, כלומר הביאו מפירותיה של א"י לראות אם הארץ עצמה טובה אם רעה, כלומר פירות דייקא שהם בחינת ניצוצות דא"י ולא בחינת אור דא"י, ומחמת ניצוצות דא"י אזי הערב רב שולטים ומפילים את התיקון.

נמצא שהתבאר שיש ג' מהלכים של כניסת בני ישראל לארץ ישראל, מדין רחל, מדין לאה, ומדין ניצוצות. מדין רחל הוא מה שנכנסו בפועל, מדין לאה הוא מה שהיה אל מלא א"י הייתה בבחינת מעבר לא"י העליונה, ואזי היה מתגלה מדין אור דיסוד אבא, ומדין הניצוצות הוא מה שרצה משה רבינו בבחינת 'דעתו', מדין ניצוצות כדי לתקן את הערב רב, ולא לה בידו, והבן.

המטות דימין ודשמאל, נעשה ע"י המרגלים דייקא, ומחמת כן כל הכניסה לארץ נעשתה במדרגת ניצוצות.

והנה בכח אלו הניצוצין והארות של משה הנקרא מרגלים חשב משה שבכחם ועל ידו יתקון רחל ותחזור עם ז"א פב"פ אפילו בזמן שדור המדבר קיים כי גם האורות האלו משם הם. וז"ס הפסוק שאמר שלח לך אנשים כלומר משלך כי אנשים אלו שלך ומניצוצות שלך הם כנ"ל והנה לא עלה בידו תיקון זה כי לא היה אפשר לרחל להתקן אז ע"י אלו המרגלים בלבד בזמן דור המדבר לכך מתו כולם ולא נכנסו לארץ זולת יהושע וכלב לסבה שנבאר בע"ה: נמצא שעל שתי דברים אמר הקב"ה למשה 'לדעתך', גם בענין הערב רב, וגם בענין המרגלים, והנה התבאר שהקו אמצע הפנימי היא לאה דור המדבר, ומצד ימין הוא מטה משה ובשמאל הוא מטה האלה"ם, ובקו החיצוני הוא יעקב, ובימינו הם הערב רב ובשמאלו הוא עשו, והנה כאשר משה שולח את המרגלים לתור את א"י, זה נעשה ע"י ניצוצי יסוד דאבא שבוקעין באורות אימא כנ"ל, כלומר הוא התכוון לתקן בבחינת השורה הפנימית, אולם כיון שגם הערב רב הנמצאים בשורה החיצונית הוציא משה בבחינת 'לדעתך' א"כ התיקון נעשה בבחינת השורה החיצונית שהיא יעקב, ולא רק מכח השורה הפנימית שהם דור המדבר.

ומחמת כן לא עלה בידו תיקון זה, והוא מחמת הערב רב דייקא, והיינו כי אופן המהות של 'לדעתך', שהוא הכח שהעלה משה את הערב רב והוא גם הכח ששלח את המרגלים, הוא הגורם לכך שלא נעשה התיקון. והיינו כי הערב רב הם בבחינת 'ניצוצות', דכל תפיסת ערב רב הם בתפיסת ניצוצות, לעומת ישראל הם בחינת נר ה' נשמת אדם, בחינת אור²², ולכן כשהניצוצות באו להיכנס מדין ניצוצות מאותו שורש של 'לדעתך' שהוא העלה את הערב רב לכן לא עלה התיקון, ואילמלא שלא היו באים להיכנס מדין הניצוצות אלא מדין אור דיסוד אבא אזי היה עולה התיקון יפה והיו נכנסין לארץ גם דור המדבר.

²¹ אמנם נר מצוה ותורה אור, אך בחינת נשמת ישראל הוא בחינת אור.

²² אם היה מדין אור היינו מדין א"א, כי א"א הוא הפרצוף היחיד שבכל עולם ועולם שהוא מראשית העולם עד סופו, בסוד 'אורך', אור-כ. דכאשר מתגלה שא"א בוקע מתוכו הוא הנקרא הארת יסוד דאבא, בסוד התפשטות דאבא בז"א כנ"ל. ואזי הוא בוקע ונכנס גם בנוק' בהארת פורים, ואזי מתגלה סוד עתיק מדין א"א כי כשהוא בוקע במלכות היינו שבוקע מעולם לעולם, כלומר כפי שעתיד יורד בסוד דדי בהמה לראשית עולם הבריאה, מעין כך מתגלה מדין יסוד דאבא שיורד ובוקע מדין פסיעה לבר, והוא מה שהתבאר כי אמנם בעלמא יסוד הוא קצר ויש בו אופן שהוא חי ואזי הוא ארוך ולהיפך כשהוא איבר מת, לעומת כך בא"א מתגלה שיסוד דיליה הוא כל הזמן חי, ומכח כך מתגלה ביסוד דאבא מעין יסוד דא"א, ולכן א"א מתאריך דרך יסוד דאבא, ולכן אילמלא היה מתגלה בחינת אור כלומר מדין יסוד דאבא מעין א"א אזי היו נכנסים כולם באופן התיקון, ולא היו מתים במדבר אלא היה להם 'אריכות' ימים. והיינו כ"א"י היא ארץ החיים בסוד אתהלך לפני ה' בארצות החיים, בחינת ארץ הצבי שמתפשטת יותר ויותר בבחינת 'אורך' 'אריכות' ימים, אולם כאשר לא נעשה התיקון כדבעי אזי א"י הופכת להיות סיבת המות.

¹ היינו כי היו ג' נסיונות שלא עמדו בהם במדבר, עשרה נסיונות שניסו את הקב"ה, מה שמשם הכה במקום לדבר אל הסלע, ונסיון המרגלים. ואם לא היה חטא העגל לא היו מתים לעולם, והיינו כי חטא העגל הוא בחינת שורש העיגולים דקלקול דהיינו עיגולים בלי יושר, והיושר הוא בחינת א"א, והוא מה שהתבאר בתחילת הע"ח שהקו היה מתפשט ונעשה עיגול וכעזה"ד ב' עיגולים, והיינו כי א"א שהוא אחד באופן שהדוכרא והנוק' דיליה הם זה בימין וזה בשמאל, והיינו שהם בקו יושר, ואינו בעיגול כבעתיק שהם אב"א, כלומר גם בחינת העיגולים שבא"א הם בבחינת יושר, והוא נקרא אריך שהעיגול טפל ליושר, לעומת כך בפרצופים האחרים או"א וזו"ן, יש בהם עיגולים לעצמן ויושר לעצמן, לפ"ז כאשר מאיר הארת א"א באבא אזי מאיר הארת היושר ואזי העיגולים כלולים ביושר ונעשה התיקון, אך כשאנו מאיר כתיקונו אזי מתגלה העיגולים לעצמן שהם שורש הקלקול שמה נעשה חטא העגל.

¹ הוא 'האלה'ים עשה את האדם ישר, אולם יש בחינת הטייה לצדדים שהם בחינת הערב רב, כלומר הערב רב גורם לנטיה לצדדים דקלקול, והיינו כי הערב רב מאבדים את קו היושר דאמצע שהיה צריך להתגלות בבחינת יסוד דאבא בבחינת 'אור', שהעיגולים בטלים ליושר. אולם כמבואר ברמח"ל באדיר במרום שבחינת 'אורח מיושר' לא נסתלק אלא נגנז ואפשר בעבודה להתחבר אליו, והיינו דכאשר האדם חוזר כל הזמן לאורח מיושר אזי מאיר בו הארת א"א ואזי אפילו העיגולים כלולים ביושר.

קומת העובי יתברך

על התורה

הגדרה נוספת צלץן סוף, זהו מה שהלץן סוף שווה ללל כל הדרגה.

על העבודה

בהסתכלות הפשוטה על הבריאה, כביכול האין סוף הוא שווה והנבראים הם בעלי הדרגה, שהלא הקו יוצר קומה והדרגה, באופן שהקרוי לראש הקו הרי הוא למעלה ומה שרחוק מראש הקו הרי הוא למטה. אכן אתא לץן הרש"ש וחדש את תורת העובי ההופכת את הדרגת הנבראים ויוצרת להם קומה של השתוות, שכן כל מדרגה ומדרגה קיימת בכל המדרגות, ואף העשיה הרי היא באותה קומה ובגובה הא"ק.

ומתוך דברי הרש"ש נלמד על דרך דבקות

הנבראים בכורא מכוה תפיסת העובי.

כי מצד תפיסת הקומה, יבוא הנברא ויאמר, מה ענין לי לדבקות האלוקית ועודני בעולם העשיה היצירה או הבריאה, והריני מרחק אלפי פרסאות מלדבוק באור האלוקי.

אכן אתא הרש"ש וחדית לץן, את תפיסת העובי,

אשר 'שורשה' בגילוייה של הארת אין סוף השווה, וכאשר הנברא תופס את תפיסת האין סוף השווה ומחיל אותה באופן חלקי גם כלפי הנבראים, אזי הוא תופס השתוות מה גם בנבראים, ומכוח כך הוא משיג שכל המדרגות כולם שוות ובכל המדרגות כולם ישנם לכל המדרגות, ומכוח כך גם בעולם העשיה הוא משיג את האצילות דעשיה ואת הא"ק דעשיה וגם את האין סוף ה'מתנוצץ' בעולם העשיהא.

ביתר עומק, ההשתוות העליונה של האין סוף מתנוצצת תוך הנבראים

ומכוח כך מתגלה קומת העובי של הרש"ש וכן מתגלה צורת העיגולים השווהב.

אולם בעומק אלו הם מדרגות שונות של השתוות ונסדר אותם כסדרם:

ההשתוות העליונה היא השתוות גמורה של האור אין סוף. למטה מכך השתוות האור אין סוף המתנוצצת בנבראים וזה קומת העובי שתפיסתה מה שבכל מדרגה כלולים כל המדרגות. וזו לא השתוות גמורה כמו האין סוף ששווה לגמרי, רק השתוות של גילוי ניצוץ האור אין סוף בנבראים.

מדרגה למטה מכך, היא השתוות העיגולים שעניינה 'הארה שווה', והיינו צורת העיגול השווה שאין בה צד הרחוק או קרוב יותר לאור. וזו השתוות המתגלה בנבראים.

ועניינה של השתוות זו, היא מידת ההשתוות המובאת רבות בדברי רבותינו.

ומקורה, בספר חובות הלבבות, וזה לשונו: "וכבר אמרו על אחד מן

החסידים, שאמר לחבירו: הנשתיית? אמר לו: באיזה ענין:

אמר לו: נשתווה בעיניך השבח והגנות? אמר לו: לא. אמר

לו: אם כן עדיין לא הגעת, השתדל, אולי תגיע אל המדרגה

הזאת, כי היא העליונה שבמדרגות החסידים ותכלית

החמודות". עכ"ל.

וזה השתוות בה כל מצב בבריאה מגלה אצל הנברא את

הבורא בשווה, וזאת מכוה ביטול גמור לבורא, הגורם לכך

שכל מצב ומקרה שקורה עם האדם מאיר בשווה את גילוי האלוקות, ומכוח כך שווה בעיניו השבח והגנות.

ושורש השתוות זו בהשתוות העליונה של הבורא כאשר היא נגלית בכל

הנבראה, ומכוח כך הוא דבק בבוראו.

^a נחמד יותר: בעומק, באין סוף ברוך הוא יש השתוות גמורה ממש, בנבראים אין השתוות גמורה לעולם שהרי זה אחד מהדברים בהם חלוקים הנבראים מהבורא, שתפיסתם תפיסת הדרגה. אלא, שכאשר מאיר הארת האור אין סוף בנבראים, מתגלה בהם במידת מה תפיסת ההשתוות והתגלותה באופן כזה שכל מדרגה כוללת את כל המדרגות ומצד כך מתגלה השתוות מסיימת בנבראים. וזה עומק שורש חידושו של הרש"ש, שהאור אין סוף מאיר בנבראים ומתנוצץ בהם ומכוח כך מתגלה השתוות שהיא קומת העובי היוצרת השתוות בין כל מדרגות הנבראים, ומכוח כך הנברא יכול לדבוק בבורא בתרתי, הן מחמת כך שהוא שווה ויכול לדבוק בשווה בבחינת הידבק במידותיו 'מה הוא... אף אתה...', והן בבחינת מה שבכל מדרגה מאיר כל המדרגות ואזי גם התנוצצות האור אין סוף מאירה בכל המדרגות ולא רק בא"ק שהוא המדרגה העליונה, שכן שבכל מדרגה מתגלים כל המדרגות, בכלל זה גם התנוצצות הארת האין סוף.

² וכמו שיבואר להלן בהמשך ענף זה שיש ב' אופנים שורשים לספירות, בדרך קו ישר ובדרך עיגולים.

³ וזה לשון הבעש"ט על התורה פרשת לך לך: וכן כשמדבר אל יחשוב שהוא המדבר, אלא החיות שבו, הוא הבורא יתברך מדבר בו, והוא מעלה [על ידי זה] הדיבור אל שרשו, ובוה גם כן נכלל השתוות, כי כן הדיבור גם כן אצל חבירו כמו אצלו. ובמקור מים חיים פרשת בלק כתב: אמר מהר"י ז"ל מריזין בשם מרן הבעש"ט, על פסוק (תהלים ס"ד) שויתי ה' לנגדי תמיד, שויתי לשון השתוות בין, ה', שיתנהג עמי במדת הרחמים, ובין לנגדי, שמתנהג עמי במדת הדין, שהוא נגד רצוני, הכל שוה אצלי, תמיד אני מקבל באהבה ובשמחה.

⁴ עיין עוד בספר סולם העליה לר' יהודה אלבוטני פרק עשירי.

⁵ וכך הביא בספר מאירת עינים לר' יצחק דמן עכו - פרשת והיה עקב מעין דברי החסיד של חובות הלבבות וזה לשונו: והזוכה לסוד ההתדבקות יזכה לסוד ההשתוות, ואם יזכה לסוד ההשתוות יזכה לסוד ההתבודדות, ואחר שיזכה לסוד ההתבודדות הרי זה יזכה לרוח הקודש, ומה לנבואה עד שיתנבא ויאמר עתידות. וסוד ההשתוות אמר לי ר' אבנר, כי בא איש חכם לאחד מהמתבודדים ובקש ממנו שיקבלוהו להיות מהמתבודדים, אמר לו המתבודד בני ברור לשם כי כוונתך טובה היא אמנם הודיעני השתוותה אם לא, אמר לו ר' באר דברך, אמר לו אם שני בני אדם האחד מהם מכבדך והאחד מבזה אותך הם שווים בעיניך אם לאו, אמר לו לא אדוני כי אני מרגיש הנאה ונחת רוח מהמכבד וצער מהמבזה אבל איני נוקם ונוטר, אמר לו בני לך לשלום כי כל זמן שלא נשתויתת שלא תרגיש נפשך בבזיון העושה לך, אינך מזומן להיות מחשבתך קשורה בעליון שתבא ותתבודד, אמנם לך ותכניע עוד לבבך הכנעה אמיתית עד שתשתוה ואז תוכל להתבודד, וטעם ההשתוות הוא דבוק המחשבה בשם יתברך כי דבוק וחבירו המחשבה בשם אע"פ שעושין לו אינו מרגיש, ואל מעוננים וקוסמים לא ישמע. עכ"ל. ועיין שערי קדוש חלק ד שער ג אות ה' שהביא את דבריו בארוכה.

⁶ יעניין בספר בעש"ט על התורה פרשת מצורע (אות כ) שם כתב בזה הלשון: כלל גדול השתוות, פירוש, שיהיה שוה אצלו אם יחזיקוהו לחסרון ידיעה, או לידוע בכל התורה כולה, ודבר הגורם לזה הוא הדבקות בבורא יתברך שמו תדיר, שמחמת טרדות הדבקות, אין לו פנאי לחשוב בדברים אלו, שטרוד תמיד לדבק עצמו למעלה בו יתברך שמו, ובכל דבר שיעשה, יחשוב בוה שהוא עושה נחת רוח לבורא יתברך שמו, ולא לצורך עצמו אפילו מעט, אפילו אם עשה שיהיה לו תענוג בעבודתו, לא יהיה לצורך עצמו.